

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 96/2024

Kansalaiset ja susi

Selvitys

Jani Pellikka ja Iina Ala-Kurikka

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 96/2024

Kansalaiset ja susi

Selvitys

Jani Pellikka ja Iina Ala-Kurikka

Viittausohje:

Pellikka, J. & Ala-Kurikka, I. 2024. Kansalaiset ja susi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 96/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 49 s.

Jani Pellikka ORCID ID, <https://orcid.org/0000-0002-1293-9117>

Aineiston tuottamiseen on saatu Euroopan unionin LIFE-rahoitusta (LIFE18 NAT/FI/000394). Aineiston sisältö heijastelee sen tekijöiden näkemyksiä, eikä Euroopan komissio tai CINEA ole vastuussa aineiston sisältämien tietojen käytöstä.

Kiitokset: Haluamme osoittaa kiitokset kyselyymme vastanneille henkilöille. Kiitokset kuuluvat myös projektipartnereille, sekä Lukessa tutkimuksen teknisen tuen ja hankehallinnon ihmisille.

ISBN 978-952-380-989-5 (Verkkójulkaisu)

ISSN 2342-7639 (Verkkójulkaisu)

URN <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-989-5>

Copyright: Luonnonvarakeskus (Luke)

Kirjoittajat: Jani Pellikka ja Iina Ala-Kurikka

Julkaisija ja kustantaja: Luonnonvarakeskus (Luke), Helsinki 2024

Julkaisu vuosi: 2024

Kannen kuva: Katja Ronkainen

Tiivistelmä

Jani Pellikka ja Iina Ala-Kurikka

Luonnonvarakeskus, Latokartanonkaari 9, 00790 Helsinki

Sudet ja niiden kannanhoito ovat viime vuosina olleet jatkuvan yhteiskunnallisen keskustelun kohteena. Huomio on kohdistunut osin SusiLIFE-projektin toimintakenttään ja projektin viestinnällä esillä pidettyihin teemoihin, kuten susihavaintojen ja DNA-näytteiden keräämiseen ja kerääjiin sekä kotieläinten suojaukseen. Projektin toiminnan, susikannan kasvun ja suurpetojen metsästysjärjestelyjen muutosten myötä erityisen kiinnostavaksi nousevat kysymykset, miten kansalaiset sudet ja susikannan hoidon nyt kokevat, ja onko tilanne muuttunut. Tämä raportti on SusiLIFE-projektin D2-osion tuotos, ja pyrkii vastaamaan näihin kysymyksiin.

Kesäkuussa 2024 toteutettiin 2000 kansalaiselle M3Panelissa kysely, joka pääosin toisti vastaavan vuonna 2020 toteutetun kyselyn. Vastaajat edustivat poronhoitoalueen eteläpuolisen Manner-Suomen vähintään 18-vuotiasta väestöä. Kerätty kyselyaineisto luo yleiskuvaa siitä, miten susi koetaan, millaiseksi eläimeksi se mielletään, miten eri tiedonlähteitä käytetään, mihin ja keneen luotetaan, ja keiden arkeen susiasioiden hoidolla on yhtymäkohtia. Kyselyssä vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa viimeisen viiden vuoden aikana Suomessa tapahtuneeseen kannanhoidon kehitykseen ja SusiLIFE-teemojen näkyvyyteen.

Analyysin tulokset tuovat esille sen, että viime vuosien toimintaympäristön ja susitilanteen muutokset näkyvät ehkä yllättävänkin pieninä muutoksina kansalaisten susisuhteessa. Useimmat kansalaiset kokevat sudet yhä vähintään jonkin verran pelottaviksi. Reilu kolmasosa kansalaisista pitäisi suden kohtaamista elämyksenä. Suden kohtaamisen pelko, lasten turvallisuudesta huolehtiminen ja elämyksellisyys ovat pysyneet pitkälti ennallaan viiden vuoden aikana. Uskomus suden arvaamattomuudesta on hieman lieventynyt, mutta säilyy vahvana erityisesti susialueilla. Samalla usko suden karkottamiseen ääni- ja valopelotteilla ja kipuun yhdistettynä on heikentynyt.

Suden vaikutus moniin ihmisten luontoaktiviteetteihin on vähentynyt. Silti huolta kokevia on edelleen runsaasti, kuten 178 000 ulkoilijaa ja satojatuhansia lemmikki- ja tuotantoeläinten omistajia. Kansalaisissa on myös selvästi enemmän niitä, jotka kokevat susivahinkojen ennaltaehkäisyn menneen parempaan suuntaan. Noin puolet kansalaisista on kiinnittänyt projektin aikana huomiota susivahinkojen ennaltaehkäisykeinoihin osana ristiriitojen yhteensovittamista.

Vaikka suden suojelua tuetaan enemmän kuin vastustetaan, laittoman sudenpyynnin hyväksyttävyyden on pysynyt ennallaan, ja useat toivovat lisää laillista metsästystä. Tätä selittänevät osin susikannan ja vahinkojen kasvu ja sudenmetsästyksen rajalliset mahdollisuudet. Paikallista vaikutusvaltaa pidetään liian pienenä, ja EU:n vaikutusta liian suurena. Luotettavimpina tietolähteinä nähdään Luonnonvarakeskus, viranomaiset ja riistahallinto. Vuosien 2021 ja 2024 välillä suhtautuminen suden suojeluun näyttää muuttuneen hieman positiivisemmaksi. Kansalaisten näkemykset ja kokemukset susista näyttävät olevan varsin pysyviä.

Asiasanat: susikannan hoito, kansalaiset, tunteet, asenteet, uskomukset

Abstract

Jani Pellikka and Iina Ala-Kurikka

Natural Resources Institute Finland, Latokartanonkaari 9, 00790 Helsinki

Wolves and their population management have been a constant topic of societal discussion in recent years. Attention has partly focused on the LIFE BOREALWOLF project and the themes emphasized through its communication efforts, such as wolf-related data collection, data gatherers, and livestock protection. With the project's activities, the growth of the wolf population, and changes in large carnivore hunting arrangements, key questions arise about how citizens perceive wolves and wolf population management today and whether the situation has changed. This report, a product of the LIFE BOREALWOLF project's D2 action, aims to address these questions.

In June 2024, a survey was conducted with 2,000 citizens via M3Panel, largely replicating a similar survey from 2020. The respondents represented the population aged 18 and older in mainland Finland south of the reindeer herding area. The collected data provides an overview of how wolves are perceived, what kind of animal they are, how different information sources are used and trusted, and whose daily lives intersect with wolf-related issues. Respondents were also asked to evaluate developments in population management in Finland over the past five years and the visibility of LIFE BOREALWOLF themes.

The analysis results highlight that changes in the operational environment and wolf-related developments in recent years are reflected in surprisingly small shifts in citizens' perceptions of wolves. Most citizens still find wolves at least somewhat frightening. Just over a third view encountering a wolf as an experience. Fear of encountering a wolf, concerns for children's safety, and the experiential aspect of such encounters have remained largely unchanged over five years. Belief in the increasing unpredictability of wolf behavior has slightly diminished but remains strong, particularly in wolf-dense areas. Simultaneously, confidence in deterring wolves with loud noises and lights combined with pain has weakened.

Wolves' impact on many outdoor activities has decreased, though there are still significant numbers of concerned individuals, including 178,000 outdoor enthusiasts and hundreds of thousands of pet and livestock owners. A clear majority of citizens believe that damage prevention measures have improved. About half have noticed the project's emphasis on preventive measures as part of reconciling wolf-related conflicts.

While wolf conservation is more widely supported than opposed, the acceptance of illegal wolf hunting has remained steady, and many citizens would like to see more legal hunting opportunities. This sentiment may partly stem from the growing wolf population, increased damage, and limited legal hunting options. Local influence is perceived as insufficient, while the EU's impact is seen as too extensive. Natural Resources Institute Finland (Luke), authorities and wildlife management agencies are considered the most reliable information sources. Citizens' views and experiences regarding wolves appear remarkably stable. Between 2021 and 2024 attitudes toward wolf conservation have become slightly more positive

Keywords: Wolf management, survey, attitude, feelings, beliefs

Sammanfattning

Jani Pellikka och Iina Ala-Kurikka

Naturresursinstitutet, Ladugårdsbågen 9, FI-00790 Helsingfors

Vargarna och deras förvaltning har under de senaste åren varit ett ständigt ämne för diskussion i samhället. Uppmärksamheten har delvis riktats mot VargLIFE-projektets verksamhetsfält och de teman som projektet lyft fram genom sin kommunikation, såsom insamling av vargobservationer och DNA-prover, frivilliga som samlat in prover och skydd av tamdjur. Projektets verksamhet, tillväxten av vargstammen och förändringar i jaktarrangemangen för stora rovdjur lyfter upp viktiga frågor så som medborgarnas uppfattning om vargarna och vargförvaltningen idag och möjliga förändringar i uppfattningarna över tid.

I juni 2024 genomfördes en enkät med 2000 medborgare via M3Panelen, som till stor del upprepade en motsvarande enkät från 2020. Respondenterna representerade den del av befolkningen som är över 18 år gamla och som är bosatta på det finländska fastlandet söder om renskötselområdet. Det insamlade materialet ger en översikt av hur vargen uppfattas, vilken typ av djur den anses vara, hur olika informationskällor används och vilka som anses pålitliga, samt de samhällsgrupper vars vardag påverkas av vargrelaterade frågor. Respondenterna ombads även att ta ställning till utvecklingen av vargförvaltningen i Finland under de senaste fem åren och till synligheten av VargLIFE-projektets arbete.

Resultaten visar att de förändringar som skett både i verksamhetsmiljön och i vargsituationen under de senaste åren har inte nämnvärt förändrat medborgarnas inställning till vargen. De flesta medborgare upplever fortfarande vargar som åtminstone något skrämmande. Drygt en tredjedel anser att ett vargmöte är en upplevelse. Rädslan för att möta en varg, omsorgen om barns säkerhet och upplevelsen av vargmöten har förblivit i stort sett oförändrade under fem år. Uppfattningen på vargens oförutsägbarhet har minskat något men är fortfarande stark, särskilt i vargtäta områden. Samtidigt har tilltron till användningen av ljud- och ljusskrämmor i kombination med smärta för att skrämma bort vargar försvagats.

Vargens negativa inverkan på många friluftaktiviteter har minskat, även om mängden personer som uttrycker en oro fortfarande är hög, såsom 178 000 friluftsutövare och hundratusentals ägare av sällskaps- och produktionsdjur. En tydlig majoritet av medborgarna anser att de skadeförebyggande åtgärderna har förbättrats. Ungefär hälften av befolkningen har under projektets gång lagt märke till att skadeförebyggande åtgärder utgör en del av den vargrelaterade konflikthanteringen.

Trots att flertalet stöder än motsätter sej skyddet av vargen, har acceptansen för illegal vargjakt förblivit oförändrad, och många vill se fler möjligheter till laglig jakt. Denna inställning kan delvis förklaras av den växande vargstammen, ökande mängden skador och den begränsade möjligheten till laglig jakt. Det lokala inflytandet upplevs som otillräckligt, medan EU:s inverkan anses för stor. Naturresursinstitutet (Luke), myndigheterna och viltförvaltningen ses som de mest tillförlitliga informationskällorna. Stödet till skyddet av vargen har ökat något mellan åren 2021 och 2024. Medborgarnas uppfattningar och erfarenheter av vargar verkar vara anmärkningsvärt stabila.

Ämnesord: varg, beståndsförvaltning, enkät, attityd, trosuppfattning

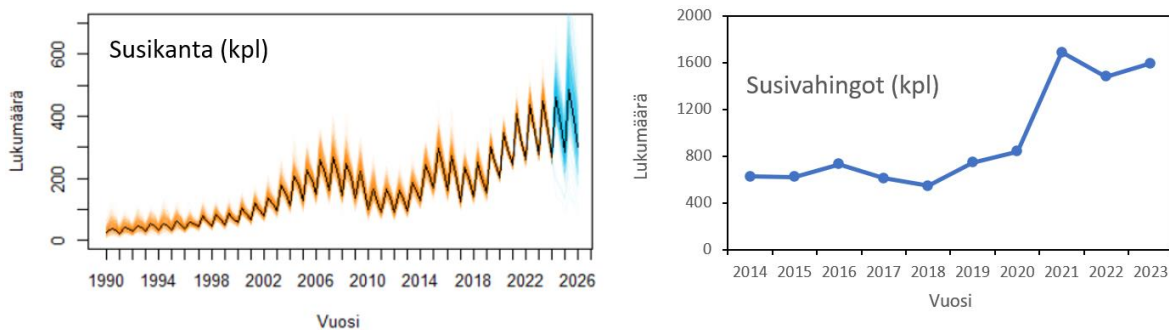
Sisältö

1. Johdanto	7
2. Aineisto ja menetelmät	9
2.1. Perusjoukko	9
2.2. Kysely ja sen sisältö.....	9
2.3. Aineiston analysointi	9
3. Tulokset.....	12
3.1. Missä määrin kansalaiset pelkäävät suden kohtaamista tai pitävät sitä elämyksenä?	12
3.1.1. Suden ja muiden eläinten kohtaamisesta nauttiminen	12
3.1.2. Pelko suden kohtaamisesta	13
3.2. Millaisena eläimenä kansalaiset susia pitävät?.....	15
3.3. Missä määrin kansalaiset pitävät susia riskinä lapsilleen, tuotantoeläimilleen tai koirilleen?.	18
3.3.1. Alle 15-vuotiaat perheen lapset	18
3.3.2. Tuotanto- ja seuraeläimet yöaikaan	20
3.3.3. Koira kytkemättömänä metsässä mahdollisella susialueella	22
3.4. Millainen vaikutus sudella on luontoaktiiviteetteihin?	23
3.5. Missä määrin ja millaisin perustein kansalaiset hyväksyvät laittoman sudenpyynnin	27
3.6. Millaisiin susitietolähteisiin ja tiedontuottajiin kansalaiset luottavat, ja mitä tietolähteitä he seuraavat?.....	29
3.7. Millaisena kansalaiset näkevät eri toimijoiden vaikutusmahdollisuudet susiasioihin?	34
3.8. Missä määrin kansalaiset tukevat sudensuojelua, ja onko tässä suhteessa tapahtunut muutosta aiempaan?.....	35
3.9. Miten hyvin kansalaiset tuntevat SusiLIFE-projektia ja sen toimintaa?	36
4. Pohdinta.....	39
5. Viitteet.....	41
Liitteet	42

1. Johdanto

Susista ja niiden kannanhoidosta käydään jatkuvasti vilkasta yksityistä ja julkista keskustelua Suomessa (Pellikka & Hiedanpää 2020, Muhonen & Pellikka 2023). Kansalaisten eri yhteyksissä käymän arkisen ajatustenvaihdon, eri foorumeissa intressiryhmien edustajien kesken käydyn tiedonvaihdon ja vuorovaikutuksen lisäksi aihe on puhuttanut pitkään myös esimerkiksi eduskunnan lainsäätäjiä: vuosien 2015–2022 aikana 203 puheenvuoroa liittyi susiin ja suden kannanhoitoon (Parlamenttisampo.fi).

Edellä mainitut eduskunnassa käydyt keskustelut ovat usein liittyneet suden metsästyksen järjestelyihin, ja taustalla on esimerkiksi vuodesta 2017 alkanut susikannan kasvutrendi (Kuva 1) sekä vuosina 2018–2021 tapahtunut susivahinkojen lukumäärän kasvu ja vakiintuminen vuosina 2021–2023 aiempaa korkeammalle tasolle (Kuva 1; Valtonen ym. 2024, riistavahingot.fi).

Kuva 1. Vasen kuvaaja kuvaa susikannan kehitystä 1990–2024 (oranssilla) ja ennustetta maaliskuusta 2024 maaliskuuhun 2026 (sinisellä). Musta viiva kuvaa todennäköisintä arviota ja ennustetta. Oranssin ja sinisen sävyt kuvaavat arviointia ja ennusteeseen liittyvää epävarmuutta: tummempi värisävy kuvastaa suurempaa todennäköisyyttä. Arvio ja ennuste koskevat kokonaan Suomen puolella poronhoitoalueen eteläpuolella elävää susikantaa. Lähde: Luonnonvarakeskus. Oikea kuvaaja esittää susivahinkotapausten kappalemäärien kehityksen 2014–2023. Lähde: Riistavahinkorekisteri.

Susikannan kehitys ja aktiivinen ihmistoiminta suden esiintymisalueella (pääasiassa poronhoitoalueen eteläpuolella) tuottaa enemmän kansalaisten ja susien kohtaamisia erilaisissa tilanteissa ja seura- sekä tuotantoeläinten pitäjissä havahtumista mahdolliseen vahinkoriskiin. Huolestuminen susivahingon mahdollisuudesta voi aktivoida myös etsimään turvaa keinoista ennaltaehkäistä niitä (Pellikka ym. 2021). Muiden keinojen soveltamisen rinnalla tai sijaan on myös vaadittu vapaampaa sudenmetsästystä. Syksyllä 2020 Maa- ja metsätaloustuottajien järjestöt MTK ja SLC, Suomen Metsästäjäliitto ja monet metsästyskoirajärjestöt tekivät kansalaisaloitteen, jossa paitsi esitettiin lainsäädännön muuttamista ns. kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi, myös suden kanta-arvioinnin luotettavuuden ja suden lajipuhtauden määrittämisen edistämiseksi – aloite saikin nopeasti lähes 61 000 kannatusilmoitusta (www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/7047). Säännökset ovat sittemmin hieman muuttuneet ns. suden vahinkoperustaisten poikkeuslupien myöntämisen suhteen (Valtioneuvoston asetus 479/2024). Kotieläinten suojaamista vahingoilta, suden lajipuhtauden määrittämistä kerättyjen DNA-näytteiden avulla ja kanta-arvion aineiston keruuseen ja mallinnustyökaluihin yhdistyvää kehitystyötä on toteutettu SusiLIFE-projektin tuella (www.susilife.fi).

Edellä kuvatussa toimintakentässä on viimeisen viiden vuoden ajan toiminut ja julkiseen keskusteluun osallistunut myös SusiLIFE-projektin viestintä. Projektin viestintää ovat toteuttaneet Luonnonvarakeskus, Suomen riistakeskus, Metsähallitus, Itä-Suomen poliisilaitos ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri. Projektissa on viestitty erityisesti kotieläinten ja metsästyskoirien suojaamisesta, erävalvonnasta, suden DNA-näytekeräyksestä, petoyhdyshenkilöverkostosta, reviiiryhteistyöryhmistä ja mallinnustyökaluista (www.susilife.fi).

Huomioiden SusiLIFE-projektissa monen vuoden aikana tehty työ ja projektia ympäröivässä toimintakentässä tapahtuneet muutokset, kiinnostavaksi nousee kysymys, miten kansalaiset tämän kaiken ovat kokeneet. Kansalaiset ovat taustoiltaan kirjava joukko, ja vain pieni osa heistä on susikentän vakiintuneisiin ja medioissa näkyvästi tilaa saaneisiin intressiryhmiin kuuluvia, kuten aktiivimetsästäjiä tai tuotantoeläinten pitäjiä. Huomattavasti useampi heistä on susialueiden lasten vanhempia, ulkoiljoita, marjastajia ja sienestäjiä – kaiken kaikkiaan suden läsnäololla voi olla vaikutusta monenlaisiin toimintoihin (Pellikka & Hiedanpää 2020).

Taustan edellä esitettyyn tutkimuskysymykseen vastaamiseen tarjoaa vuonna 2020 eli SusiLIFE-projektin alussa tehty alkumittaus. Siinä ja tuoreessa kyselyssä keskeisiä ovat kolme teoreettista käsitettä, jotka ovat tunne, uskomus ja hallinta. Tunteet (tiedostetut emootiot, engl. feelings) ovat kokemisen ja ymmärtämisen perusta, ja uskomukset rakentuvat toimintaa ohjaavina (valmiuksina) tunteiden ja kokemusten varaan (Hiedanpää & Bromley 2016). Uskomukset, niiden tietopohja ja olemassa olevat yhteiskunnalliset järjestelyt luovat perustan ympäristön ja luonnonvarojen hallinnalle, esimerkiksi susikannan hoidon toimivuudelle ja hyväksyttävyydelle. Ne myös voivat vaikuttaa siihen, missä määrin kansalaiset aktivoituvat toimimaan esimerkiksi susitiedon tuottamiseksi, suden läsnäoloon yhdistyvien ongelmien lieventämiseksi laillisin tai laittomin keinoin, sekä siihen, millaista susipolitiikkaa he ovat valmiita äänestäjinä tai veronmaksajina tukemaan.

Tämä raportti on SusiLIFE-projektin D2-osion yhteenveto, joka pyrkii vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Missä määrin kansalaiset pelkäävät suden kohtaamista tai nauttivat siitä, ja onko tunteissa tapahtunut muutosta aiempaan?
2. Millaisena eläimenä kansalaiset susia pitävät, ja onko näkemyksissä tapahtunut muutosta aiempaan?
3. Missä määrin kansalaiset pitävät susia riskinä lapsilleen, tuotantoeläimilleen tai koirilleen?
4. Millainen vaikutus sudella on luontoaktiviteetteihin?
5. Missä määrin ja millaisin perustein kansalaiset hyväksyvät laittoman sudenpyynnin, ja onko hyväksynnässä tapahtunut muutosta aiempaan?
6. Millaisiin susitietolähteisiin ja tiedontuottajiin kansalaiset luottavat, ja mitä he seuraavat?
7. Millaisena kansalaiset näkevät eri toimijoiden vaikutusmahdollisuudet susiasioihin, ja onko näkemyksissä tapahtunut muutosta aiempaan?
8. Missä määrin kansalaiset tukevat sudensuojelua, ja onko tässä suhteessa tapahtunut muutosta aiempaan?
9. Miten hyvin kansalaiset tuntevat SusiLIFE-projektia ja ovat seuranneet sen toimintaa?

2. Aineisto ja menetelmät

2.1. Perusjoukko

Tiedonkeruun perusjoukon muodostivat vähintään 18-vuotiaat, poronhoitoalueen eteläpuolisten kuntien asukkaat Manner-Suomessa (4,42 miljoonaa henkilöä). Tämä alue jaettiin edelleen kahteen ositteeseen, joista ensimmäisessä asukkaiden oletettiin elävän lähempänä susia (jäljempänä käytetään termiä "susikunta") ja ehkä kokevan ilmapiirin ja susikohtaukset osin toisin kuin muualla. Ensimmäisen ositteen kunnat määritettiin samalla kriteerillä kuin vuonna 2020 tehdyssä tiedonkeruussa, jossa susikuntiin sisällytettiin ne kunnat, jossa ositusajankohdasta edeltävänä 365 päivänä oli tehty vähintään 50 havaintoa (havainto voi koskea yhtä tai useampaa sutta). Toiseen ositteeseen, "muut kunnat", sisällytettiin loput Manner-Suomen kunnat asukkaineen poronhoitoalueen eteläpuolella. Perusjoukkoa edustamaan valittiin M3Paneeliin (internetpaneeli) kuuluvat 2 000 satunnaisesti arvottua henkilöä siten, että otoksen ihmisistä puolet kertyi kiintiöitynä susikunnista ja puolet muualta. Otanta perustui vastaajien ikä- ja sukupuolijakauman osalta "soft-quota"-kiintiöintiin, jossa painotus oli 0,75–1,25.

2.2. Kysely ja sen sisältö

Tiedonkeruun kyselytekniikkana oli verkkokysely, joka oli pitkälti samasisältöinen kuin vuonna 2020 tehty verkkokysely samasta internetpaneelistä (ks. Pellikka & Hiedanpää 2020). Kysymyksien valinnassa ja uusien kysymysten muotoilussa mukana kirjoittajien tukena oli työryhmä, johon kuuluivat Mari Lyly ja Mikael Luoma Suomen riistakeskuksen asiantuntijoina sekä Juha Hiedanpää ja Madeleine Nyman Lukesta.

Kyselyn teemoiksi valikoitui susiasioiden seuraaminen (kanavat), luottamus aineisto- ja tietolähteisiin sekä tiedontuottajiin ja -välittäjiin, pelkojen ja elämysten kokeminen, susiuskomukset ja kokemukset tilanteen kehittymisestä viimeisen viiden vuoden aikana, suden vaikutus luontoaktiviteetteihin, laittoman pyynnin (perusteluiden) hyväksyntä, sekä toimijoiden nykyiset ja toivotut vaikutusmahdollisuudet. Sosiodemografisiin vastaajien taustatietoihin sisällytettiin tieto vastaajan iästä, sukupuolesta, asutokunnan koostumuksesta, asuinympäristöstä, koulutustasosta, asuinpaikan läänistä, maakunnasta. Lähes kaikki teemoista ja kysymyksistä olivat samoja, mitä vuoden 2020 kevään kyselyssä. Tämä raportti ei aihepiirin laajuuden vuoksi käsittele sosiodemografisten muuttujien yhteyksiä tunteisiin, uskomuksiin tai hallintaan muutoin kuin vastaajien asuinkuntien muodostamien ositteiden välisten erojen osalta.

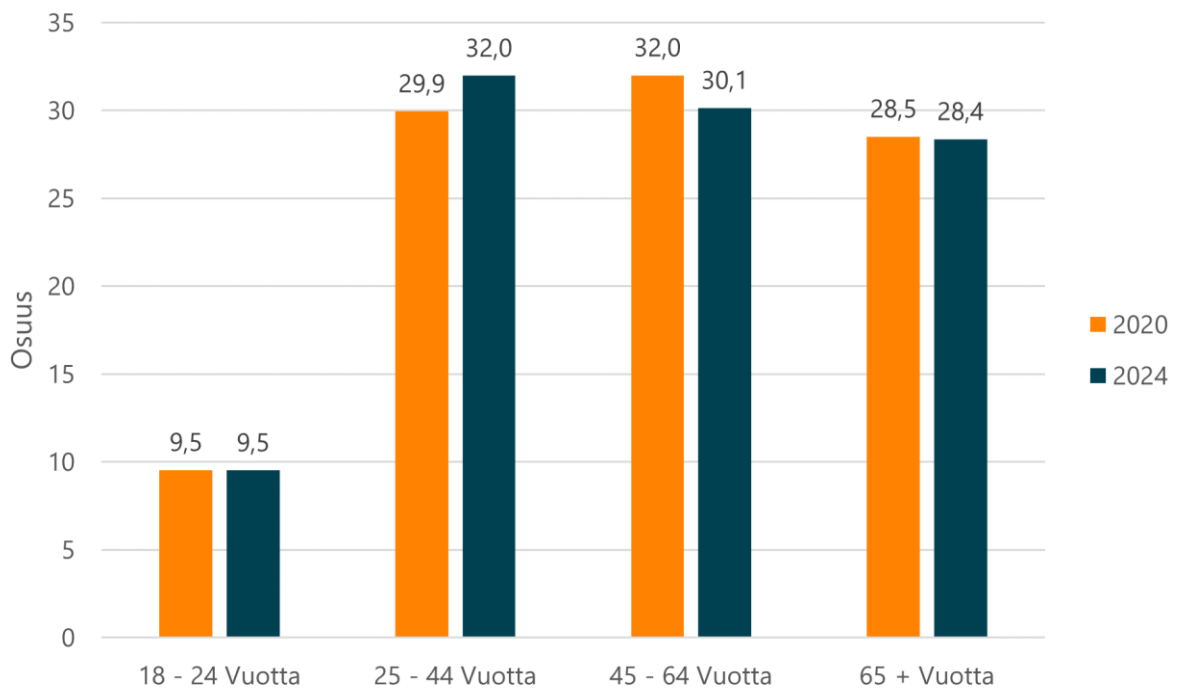
Vuoden 2020 susikyselyyn ei sisällynyt kysymystä suhtautumisesta sudensuojeluun. Tämän teeman osalta hyödynnetään ajallisena mittauksen vertailukohtana 18.2.-21.2.2021 tehtyä verkkokyselyä, jonka perusjoukkona oli 18–74-vuotiaiden väestö koko Manner-Suomessa. Vastaajien lukumäärä vuonna 2021 oli 1 000.

2.3. Aineiston analysointi

Kansalaisten näkemysten muuttujakohtaista jakautumista esiteltäessä aineistoa on jälkipainotettu ositteittain siten, että esiteltävät luvut vastaisivat mahdollisimman tarkasti perusjoukkoa eli ositekohtaisesti väestöä sukupuoli- ja ikäjakauman suhteen. Aineistolla tehdyt tilastolliset testit (ilmenevät tulosten yhteydessä) on tehty painottamattomalla aineistolla.

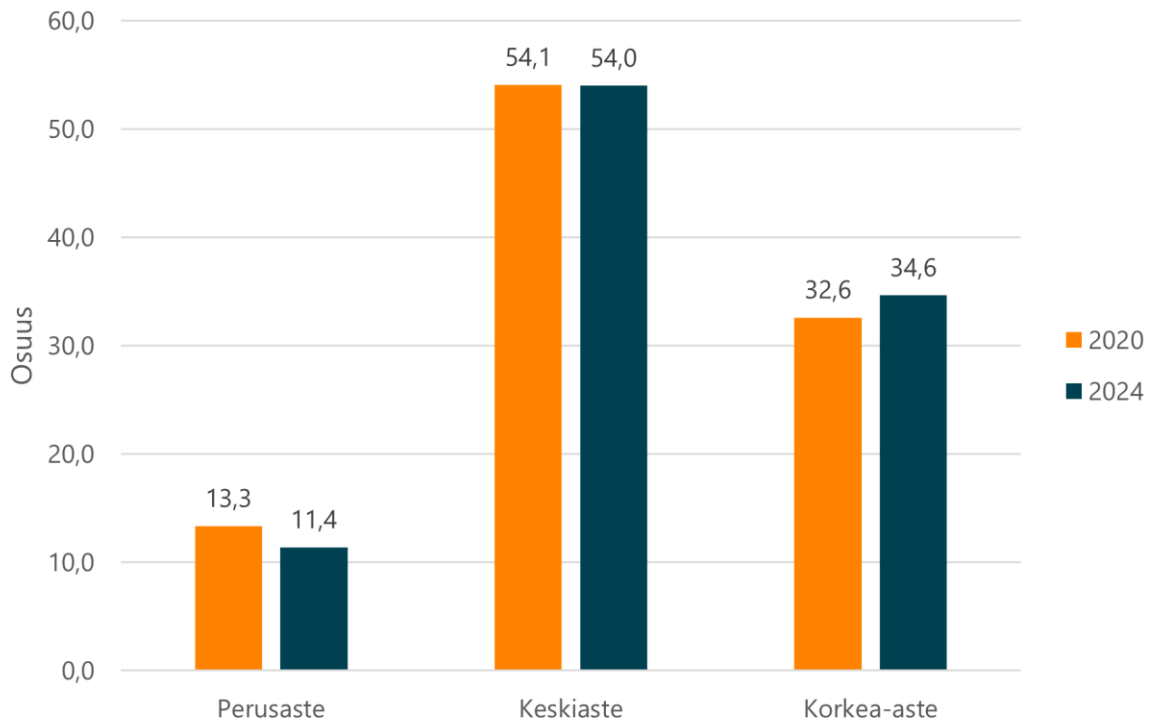
Aineiston painotus vastausjakaumia esiteltäessä on perusteltua, koska kerätty aineisto ei ”soft-quota”-kiintiöinnin takia täysin vastaa perusjoukon näitä ominaisuuksia, ja monissa tutkimuksissa etenkin iällä, mutta myös sukupuolella ja koulutuksella on havaittu voivan olla yhteyttä esimerkiksi henkilön suurpetoasenteisiin (Røskaft ym. 2003, Dressell ym. 2015). Luottamusvälit on laskettu kuitenkin painottamattomana käyttäen binomijakaumien Clopper-Pearsonin estimointitapaa.

Erot vuosien 2020 ja 2024 perusjoukoissa ja sitä vastamaan painotetuissa ikä- ja sukupuolijakaumissa olivat hyvin pieniä (miesten osuus molemmissa 49,0 %; ikäjakaumat ks. Kuva 2). Painotus ei tässä analyysissä huomioi koulutustasoa, eikä sitä huomioitu myöskään tämän kyselyn tulosten vertailukohdaksi tarkoitetussa edellisessä kyselyssä vuonna 2020. Tässä kyselyssä vastaajien koulutustason jakautuminen vastasi ns. korkea-asteen osuuksiltaan (34,6 %) verrattain hyvin esimerkiksi vuoden 2023 vähintään 20-vuotiailla henkilöiden vastaavaa osuutta tutkimusalueella (36,9 %) (Tilastokeskus 2024). Vain perusasteen suorittaneita henkilöitä oli vastaajissa suhteellisesti vähemmän, ja keskiasteen suorittaneita enemmän, mitä vuoden 2023 väestössä. Aikasarjassa tapahtuneiden muutosten näkökulmasta olennaista on kuitenkin se, että eri koulutustasojen suhteelliset osuudet ovat vuoden 2020 ja 2024 otosten vastausaineiston pohjalta laskettuna hyvin samankaltaiset (Kuva 3), eivätkä siten erot tässä suhteessa selitä mahdollisia eroja perusjoukon susinäkemyksissä (tuloksissa) vuosivälisessä tarkastelussa. Niin ikään painotetut vastaajien asuinympäristöjen jakaumat olivat molempina vuosina varsin samanlaiset – vuoden 2020 vastaajien itse ilmoittamien tietojen pohjalta 77,9 % asuii taajamassa, kun vuonna 2024 noin 79,4 %.

Kuva 2. Vastaajien ikäjakaumat vuoden 2020 ja 2024 kyselyaineistoissa.

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 96/2024

Kuva 3. Vastaajien koulutustasot vuoden 2020 ja 2024 kyselyaineistoissa.

3. Tulokset

3.1. Missä määrin kansalaiset pelkäävät suden kohtaamista tai pitävät sitä elämyksenä?

Nauttimista ja pelkoa kohtaamistilanteessa luotaava kysymys muotoiltiin tarkasti vuoden 2020 kyselyn mukaisena, eli soveltaen Bixlerin ym. (1995) tapaa kuvata hypoteettinen, mutta tuttu tilanne. Tässä sellaiseksi määriteltiin kävely metsässä.

3.1.1. Suden ja muiden eläinten kohtaamisesta nauttiminen

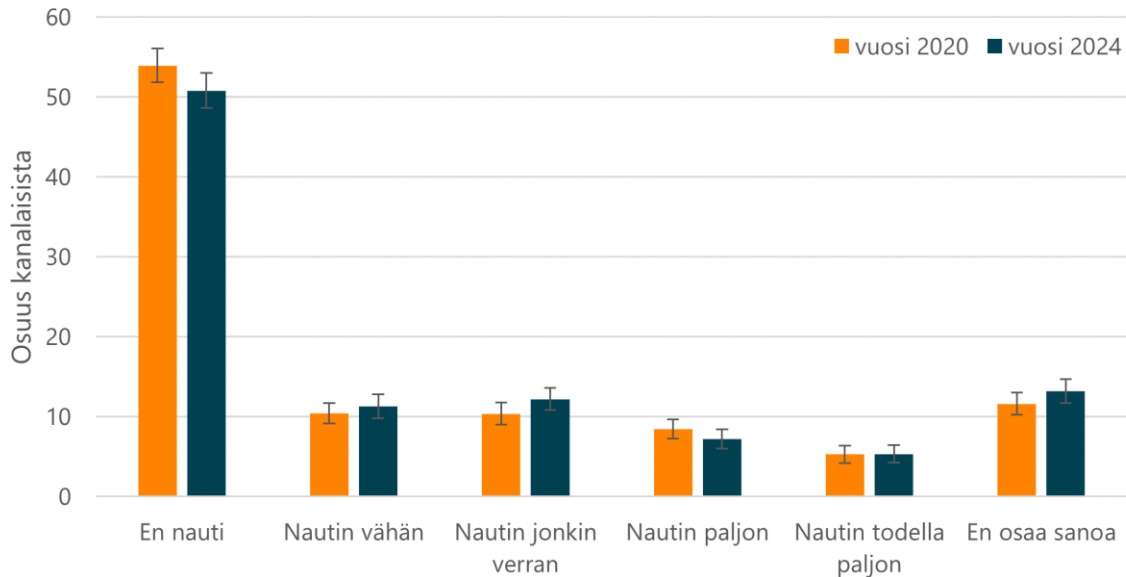
Kysyimme vastaajilta: ”Kuinka paljon nautit seuraavien eläinten kohtaamisesta luonnossa liikkuessasi?” Listasimme joukon eläimiä, joiden kohtaamisen ennakoitua nauttimista vastausten avulla mittasimme.

Tulosten mukaan (Kuva 4) esimerkiksi oravan tai jäniksen kohtaamisesta suuri osa kansalaisista arvioi nauttivansa paljon tai todella paljon, ja verrattain usea arvioi näin myös ilveksen kohtaamisesta. Suurpetojen suhteen kannastaan epävarmojen osuus on kauttaaltaan korkeampi. Karhun kohtaamisesta ei nauttisi hieman yli puolet kansalaisista, ja suden osalta näin arvioivia kansalaisia on noin puolet.

Kuinka paljon nautit...	Orava	Jänis	Ilves	Susi	Karhu
En nauti	3.5	3.9	20.5	50.8	56.3
Nautin vähän	6.7	8.6	12.0	11.3	10.9
Nautin jonkin verran	21.1	22.8	17.2	12.2	8.9
Nautin paljon	30.3	29.6	17.7	7.2	6.4
Nautin todella paljon	36.5	32.3	19.0	5.3	5.6
En osaa sanoa	1.9	2.8	13.6	13.2	11.9

Kuva 4. Ennakoitu nautinto eri eläinten kohtaamisesta metsässä, vastaukset esitetty prosenttijakaumana kullekin eläinlajille (orava, jänis, ilves, susi ja karhu). Vastaajille esitettiin kysymys: ”Kuinka paljon nautit seuraavien eläinten kohtaamisesta luonnossa liikkuessasi?”

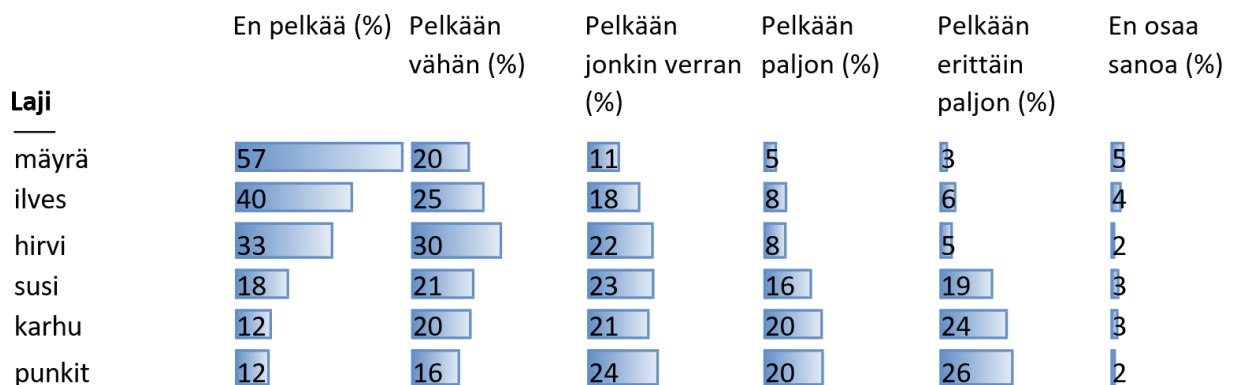
Suden osalta tilanne ei ole kokonaisuutena juuri muuttunut vuosien 2020 ja 2024 välillä virhemarginaalit huomioiden (Kuva 5, liite 1). ”En nauti”-vastanneiden osuus on muihin luokkiin nähden hieman pienentynyt, ja ”En osaa sanoa”-osuus on kasvanut.

Kuva 5. Suden kohtaamisesta nauttiminen, prosenttiosuus väestöstä vuosina 2020 ja 2024. Tarkat lukuarvot löytyvät liitteestä 1.

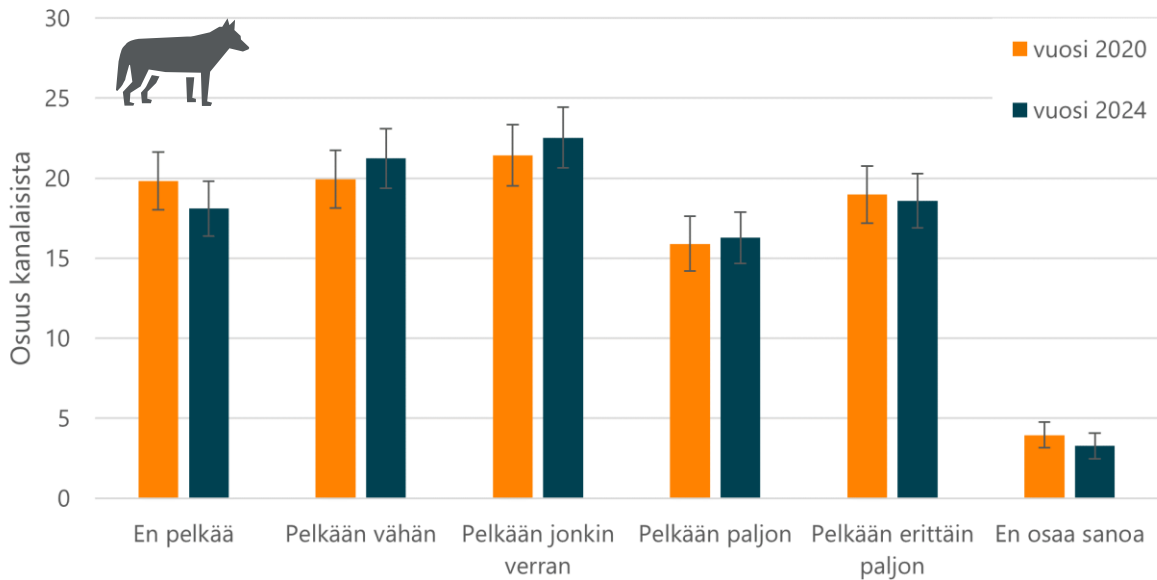
3.1.2. Pelko suden kohtaamisesta

Kysyimme vastaajilta: ”Kuinka paljon pelkää seuraavia asioita luonnossa liikkuessasi?” Listasimme joukon eläimiä, joiden kohtaamisen ennakoitua pelkäämistä vastausten avulla mittasimme. Tulosten mukaan susi on vähemmän pelottava kuin karhu tai punkit (puutiaiset), mutta se on pelottavampi kuin esimerkiksi hirvi, ilves tai mäyrä (Kuva 6).

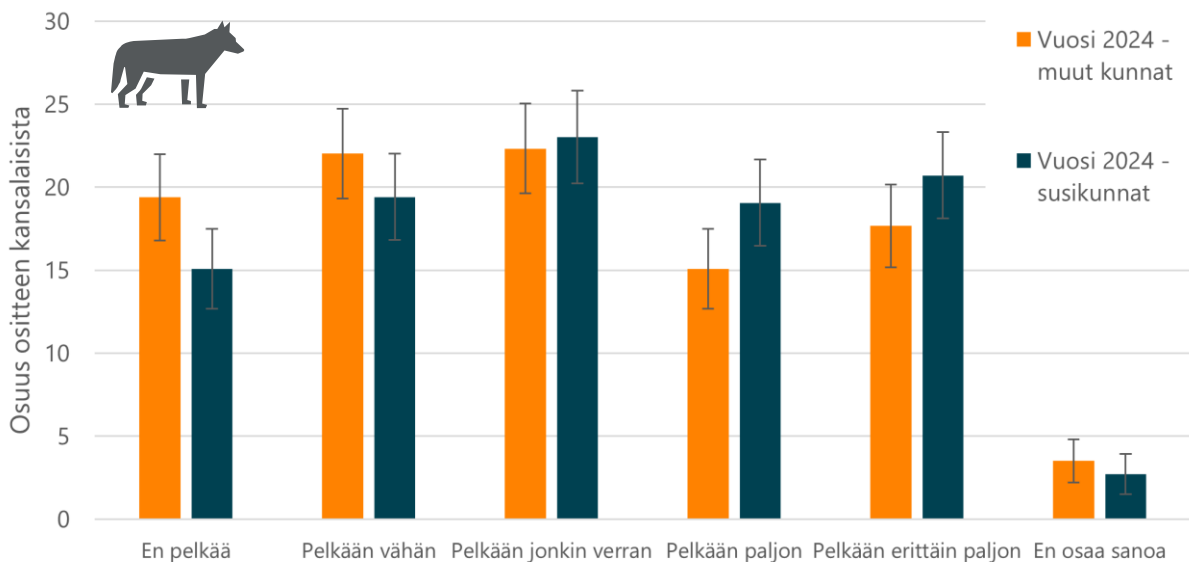

Kuva 6. Ennakoitu pelko eri eläinten kohtaamisesta metsässä, vastaukset esitetty prosenttija-kaumana kullekin eläinlajille (mäyrä, ilves, hirvi, susi, karhu ja punkit). Vastaajille esitettiin kysymys: ”Kuinka paljon pelkää seuraavia asioita luonnossa liikkuessasi?”

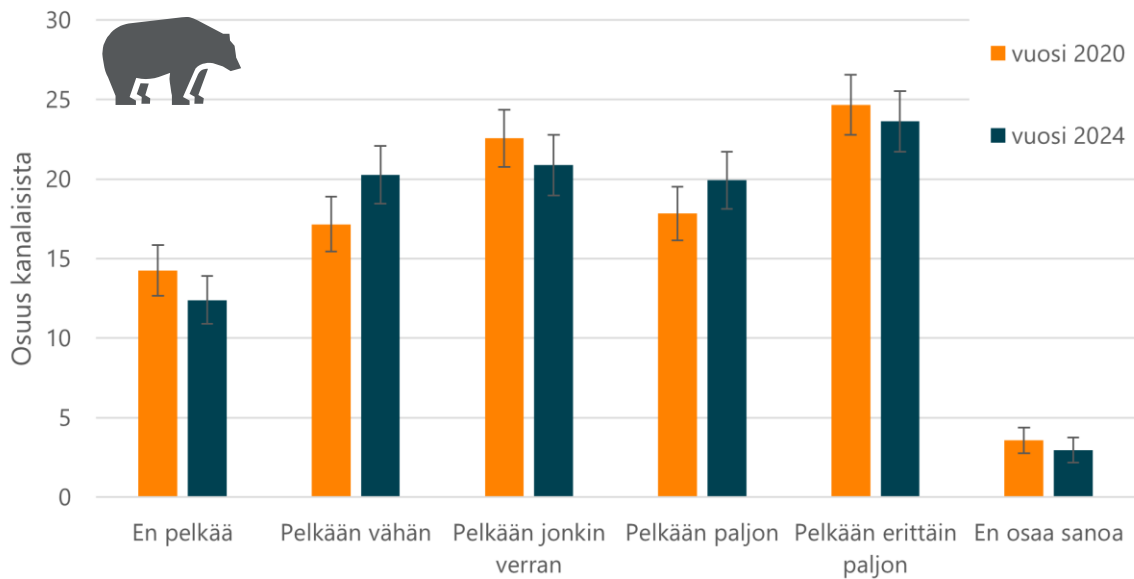
Suden kohtaamisen ennakoitu pelko ei ole kyselyn virhemarginaali huomioiden juuri muuttunut vuoteen 2020 verrattuna Suomessa (Kuva 7, liite 2a), eikä myöskään muiden kyselyssä mainittujen suurpetojen pelko, kuten karhupelko (Kuva 9, liite 2b). ”En pelkää”-osuus on korkeampaa vuonna 2024 muissa kunnissa kuin susikunnissa (Kuva 8, liite 2a).

Kuva 7. Suden kohtaamisen pelkääminen, prosenttiosuus poronhoitoalueen eteläpuolisesta Manner-Suomen väestöstä vuosina 2020 ja 2024.

Kuva 8. Suden kohtaamisen pelkääminen, prosenttiosuus väestöstä vuonna 2024 ”susikunnissa ja ”muissa kunnissa”.

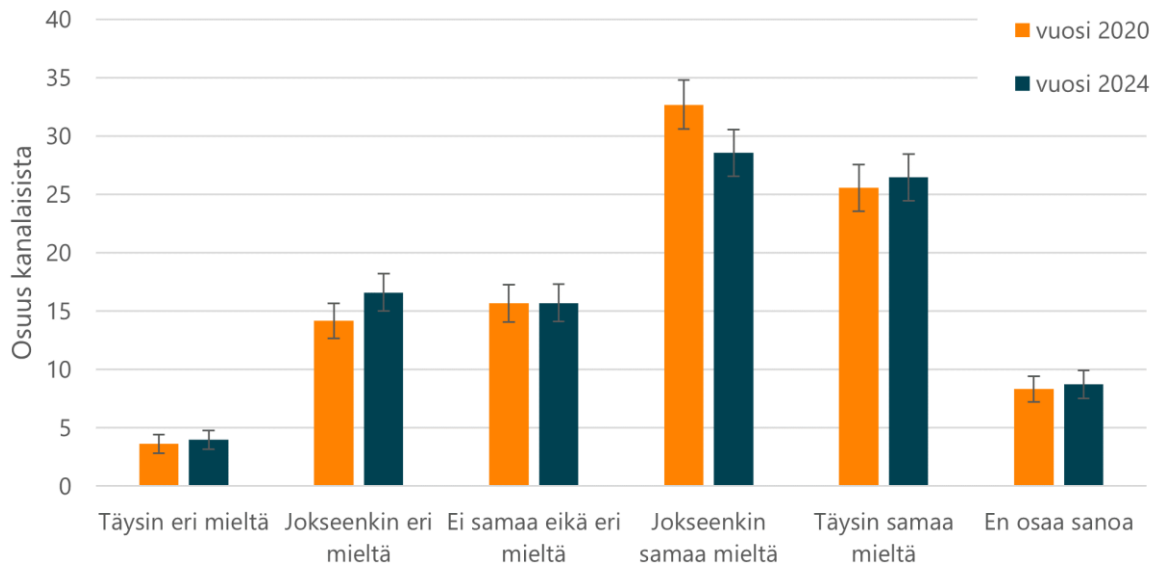

Kuva 9. Karhun kohtaamisen pelkääminen, prosenttiosuus väestöstä vuosina 2020 ja 2024. Lukuarvot löytyvät liitteestä 2b.

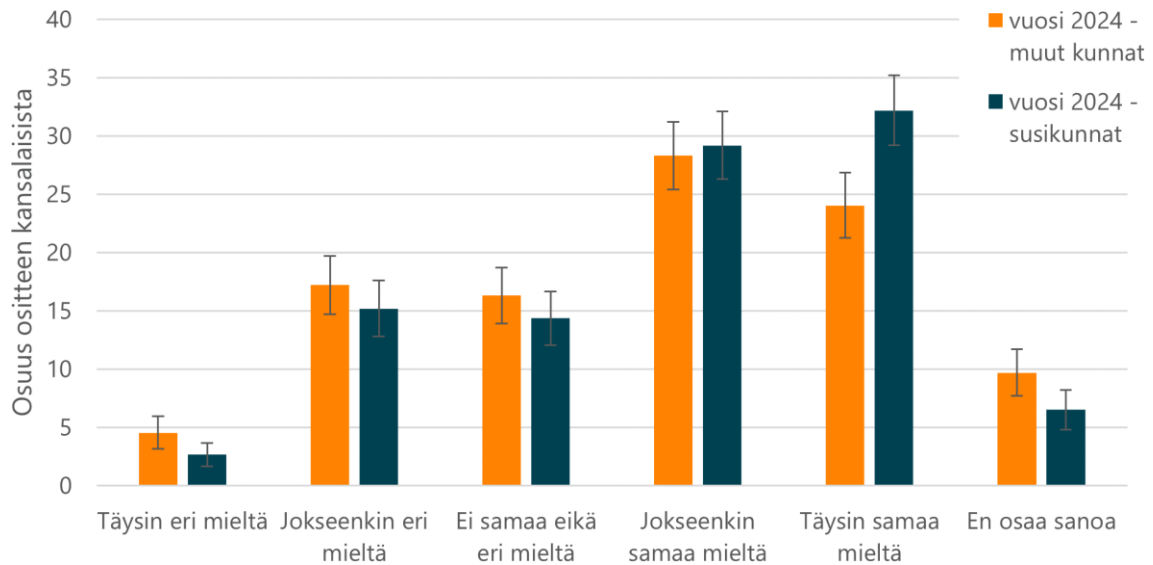
3.2. Millaisena eläimenä kansalaiset susia pitävät?

Yksi vuoden 2020 kyselyaineiston tuloksista oli, että käsitys susien arvaamattomuudesta on yhteydessä henkilön suttu kohtaan koettuun pelkoon (Pellikka & Hiedanpää 2020). Sama yhteys on havaittavissa myös vuoden 2024 kyselyaineistossa: mitä enemmän henkilö uskoo susien olevan arvaamattomia eläimiä, sitä enemmän hän myös tuntee (ilmaisee) pelkoa suden kohtaamisesta metsässä ($r_s = 0.325$, $n = 1937$; $P < 0,001$). Sama yhteys pelkoon liittyy myös uskomukseen siitä, että ihmisarkuuden menettäneitä susia on jo paljon ($r_s = 0.233$, $n = 1937$; $P < 0,001$). Mitä enemmän henkilö pelkää suden kohtaamista metsässä itse, sitä enemmän hän kokee pienten lasten vanhempänä myös huolta oman lapsen ja suden kohtaamisesta ($r_s = 0.526$, $n = 400$; $P < 0,001$), koiran omistajana huolta kytkemättömän koiransa ja suden kohtaamisesta metsässä ($r_s = 0.495$, $n = 294$; $P < 0,001$) ja seura- tai tuotantoeläinten omistajana huolta niiden turvallisuudesta yöllä pihapiirissä tai laitumilla ($r_s = 0.270$, $n = 702$; $P < 0,001$). On siis väliä sillä, miten nämä uskomukset ovat muuttuneet vuosien välillä.

Kansalaisten näkemysten jakautuminen vuonna 2024 suhteessa väittämiin on esitetty liitteessä 3. Näyttää siltä, että käsitys suden arvaamattomuudesta on hieman lieventynyt: jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa olevien osuus 2024 on pienempi kuin vuonna 2020, ja jokseenkin toista mieltä olevien osuus kasvanut (Kuva 10). Muilta osin käsitysten jakautumisessa tämän väittämän suhteen ei ole virhemarginaali huomioiden juurikaan muuttunut. Niin sanotuissa susikunnissa väitteen kanssa täysin samaa mieltä oltiin suhteellisesti tarkasteltuna kuitenkin useammin kuin muualla (Kuva 11).

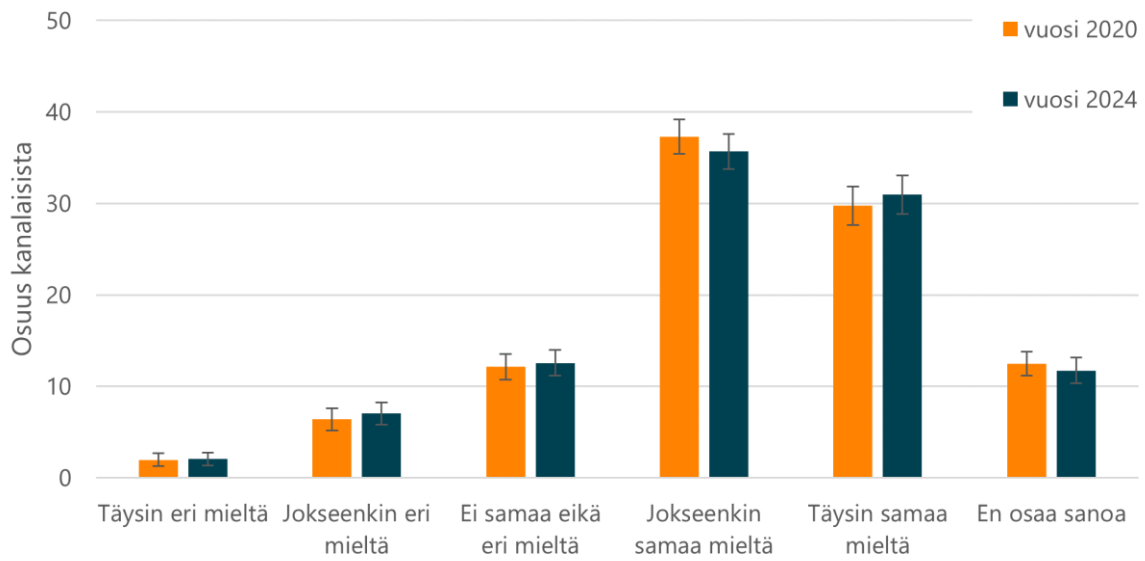

Kuva 10. Kansalaisten näkemysten jakautuminen suhteessa väitteeseen: ”Susi on eläimenä arvaamaton” vuosina 2020 ja 2024.

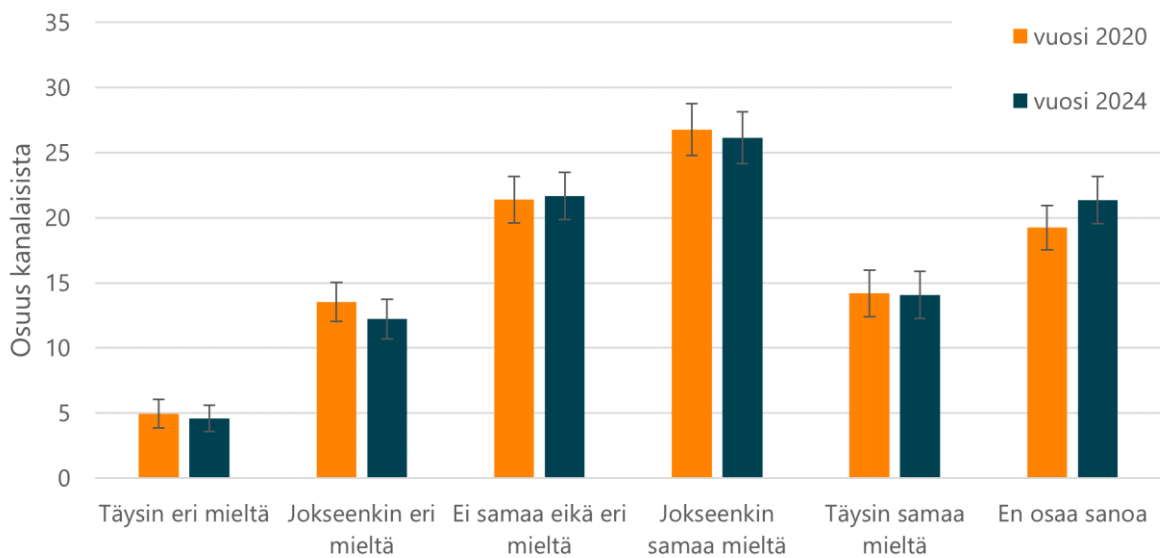

Kuva 11. Kansalaisten uskomuksia suhteessa väitteeseen: ”Susi on eläimenä arvaamaton” vuonna 2024 ”susikunnissa ja ”muissa kunnissa”.

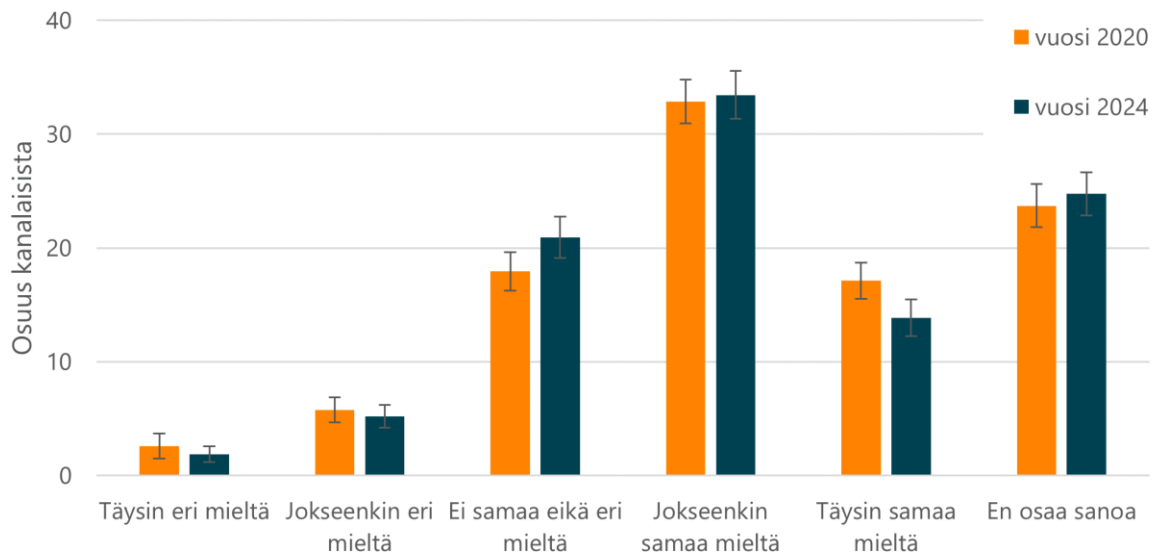
Vastaajat melko yleisesti ajattelivat, että susi voi menettää ihmisarkuutensa, jos sen ei tarvitse pelätä ihmistä (Kuva 12, liite 3), ja osa näki myös, että tätä on liiaksi tapahtunut (Kuva 13, liite 3). Haaskaruokinnan roolin tässä kehityksessä moni näki olennaisena (liite 3). Vuoden 2020 tasoon nähden aiempaa harvempi näki suden karkottamisen ääni- ja valopelotteilla (kipukokemukseen yhdistettynä) olevan hyvin toimiva ratkaisu (Kuva 14, liite 3).

Kuva 12. Kansalaisten uskomuksia suhteessa väitteeseen: ”Susi voi menettää luontaisen ihmisarkuutensa, jos sen ei ole syytä pelätä ihmistä” vuosina 2020 ja 2024. Lukuarvot vuotta 2024 koskien löytyvät liitteestä 3.

Kuva 13. Kansalaisten uskomuksia suhteessa väitteeseen: ”Ihmisarkuutensa jo liiaksi menettäneitä susia on Suomessa paljon” vuosina 2020 ja 2024. Lukuarvot vuotta 2024 koskien löytyvät liitteestä 3.

Kuva 14. Kansalaisten uskomuksia suhteessa väitteeseen: ”Suden karkottaminen ääni- ja valopelotteilla ja yhdistettynä kipuun voi muuttaa suden käyttäytymistä” vuosina 2020 ja 2024. Lukuarvot vuotta 2024 koskien löytyvät liitteestä 3.

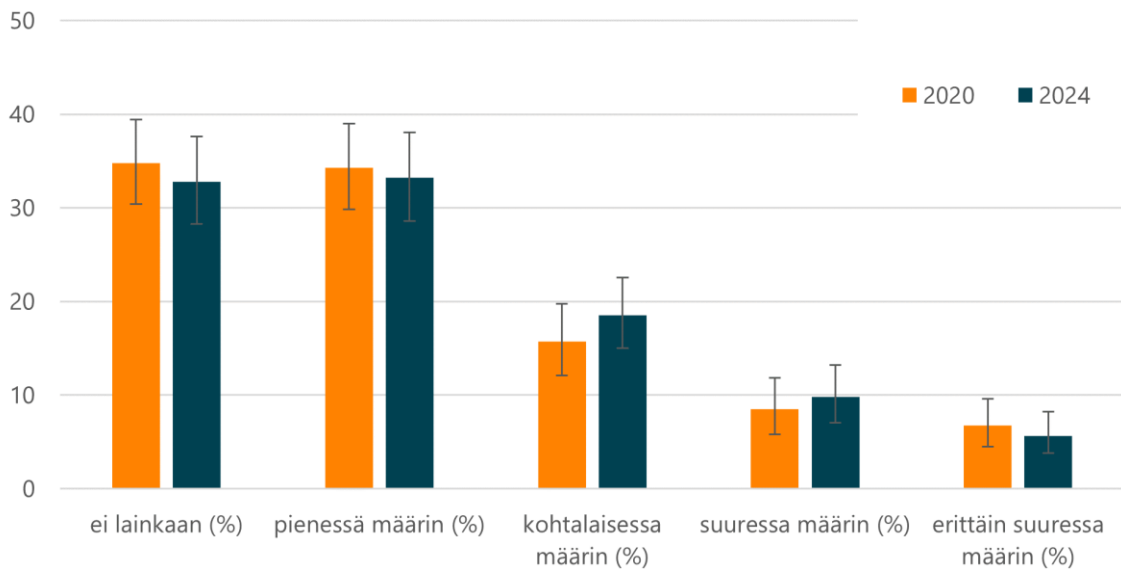
3.3. Missä määrin kansalaiset pitävät susia riskinä lapsilleen, tuotantoeläimilleen tai koirilleen?

3.3.1. Alle 15-vuotiaat perheen lapset

Vanhempien huoli susiin liittyvistä riskeistä lapsilleen ei ole muuttunut verrattuna vuoteen 2020 (virhemarginaali huomioiden, Kuva 15, liite 4b). Alle 15-vuotiaiden lasten vanhemmilta kysyttiin: ”Missä määrin koet seuraavat seikat riskeiksi lapsellenne?” ja lueteltiin erilaisia tapaturma- ja kuolemansyitä. Tutkimusalueen alle 15-vuotiaiden vanhemmista noin 137 000 (15,5 %) pitää sutta suuressa tai erittäin suuressa määrin riskitekijänä lapselleen (liite 4a).

Sutta suurempana riskitekijänä kyselyssä kartoitetuista tekijöistä vanhemmat pitivät tieliikenneonnettomuuksia, vieraita ihmisiä, tapaturmia, sairauksia tai veden varaan joutumista (Kuva 16, liite 4a). Karhun osalta huoli on lähes samaa suuruusluokkaa kuin sudella.

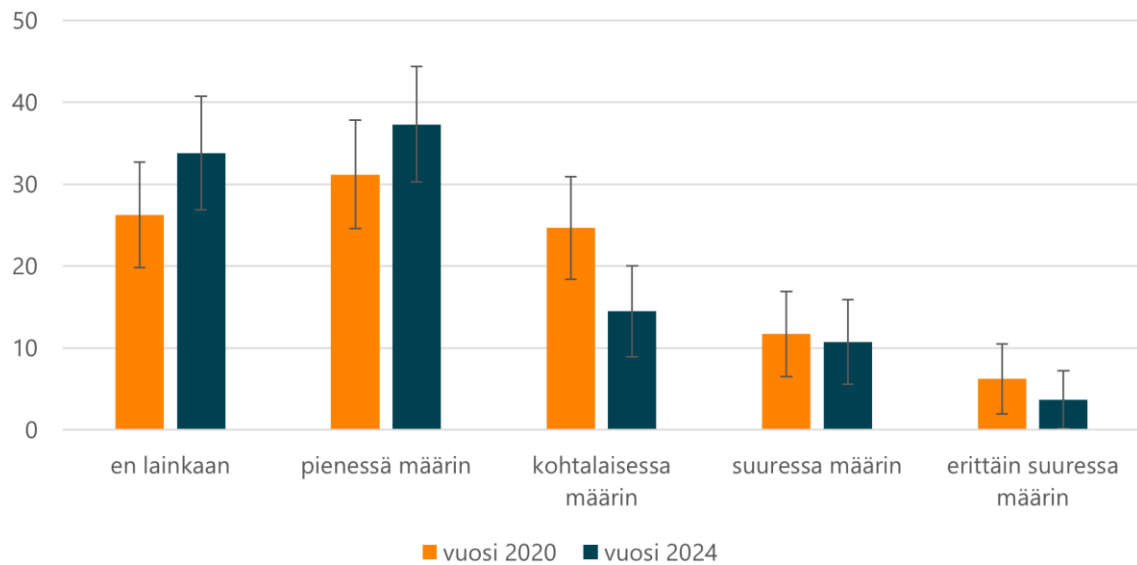
Huoli sudesta oli pitkälti samaa tasoa sekä susikuntien (Kuva 17, liite 3) että muiden kuntien perheissä suurehkot virhemarginaalit huomioiden (Kuva 18, liite 4b).

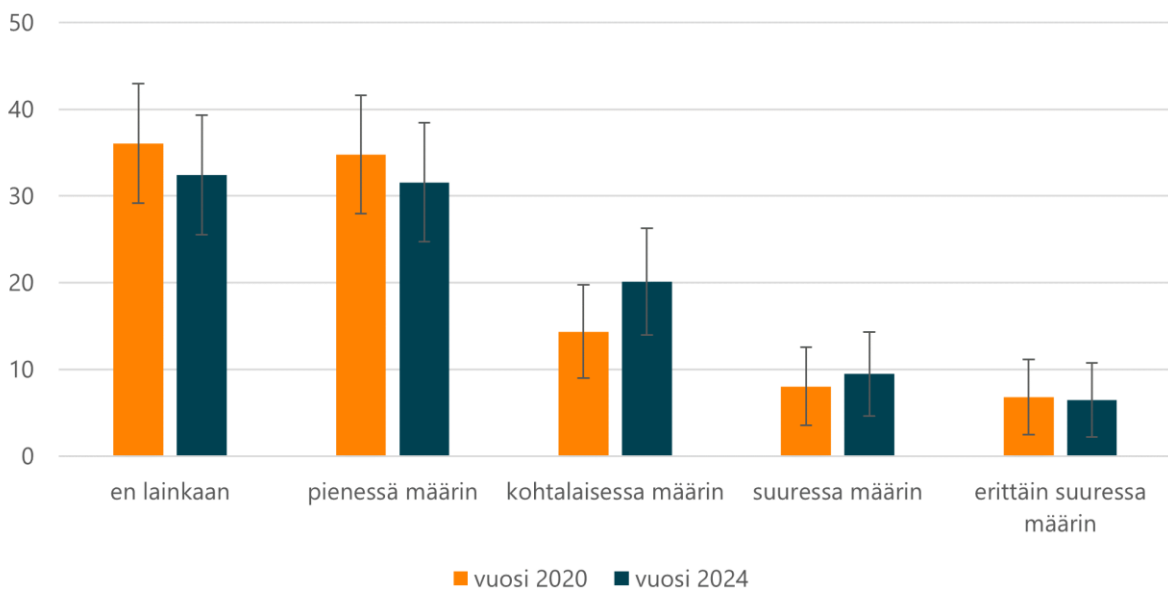
Kuva 15. Lasten puolesta vanhempien kokema susiriski poronhoitoalueen eteläpuolisessa Manner-Suomessa, prosenttiosuudet vuosina 2020 ja 2024.

Missä määrin riski?	ei lainkaan (%)	pienessä määrin (%)	kohtalaisessa määrin (%)	suuressa määrin (%)	erittäin suuressa määrin (%)
Vieraat ihmiset	3	23	38	27	9
Sairaudet	3	23	44	22	8
Tapaturmat	2	18	45	27	9
Veden varaan joutuminen	4	30	42	16	8
Tieliikenneonnettomuudet	2	17	45	26	10
Koirat	30	41	22	5	1
Sudet	33	33	19	10	6
Karhut	37	37	15	7	6

Kuva 16. Alle 15-vuotiaiden lasten vanhempien kokemat riskit, prosenttiosuudet eri riskeistä (vieraat ihmiset, sairaudet, tapaturmat, veden varaan joutuminen, tieliikenneonnettomuudet, koirat, sudet ja karhut). Vastaajilta kysyttiin: "Missä määrin koet seuraavat seikat riskeiksi lapsellenne?"

Kuva 17. Vanhempien kokema susiin liittyvä riski susikunnissa, prosenttiosuudet vuosina 2020 ja 2024.

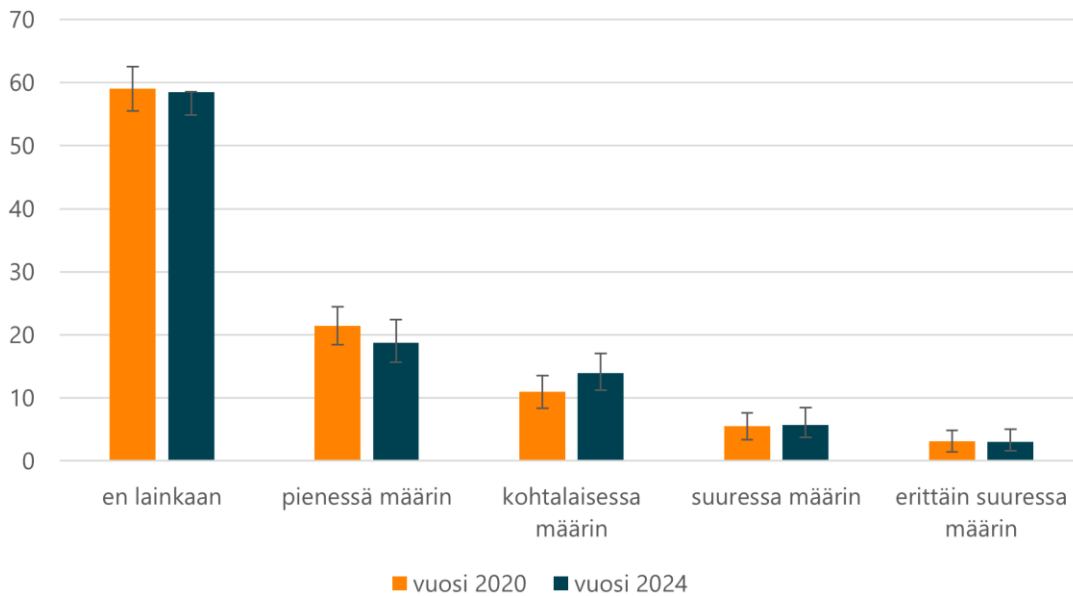
Kuva 18. Vanhempien kokema susiin liittyvä riski muissa kuin susikunnissa, prosenttiosuus vuonna 2020 ja 2024.

3.3.2. Tuotanto- ja seuraeläimet yöaikaan

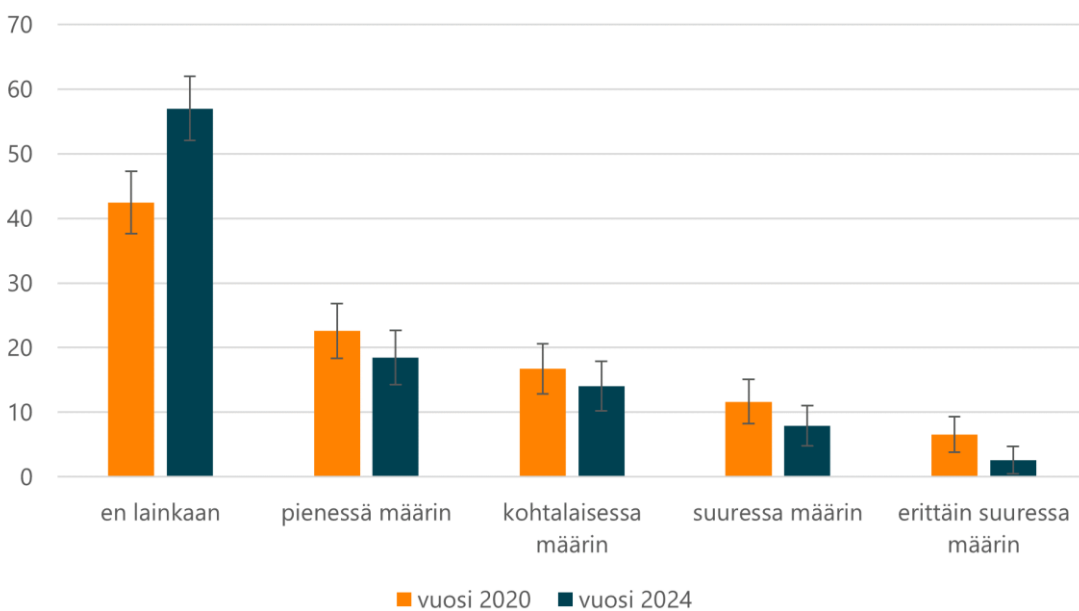
Tuotanto- tai seuraeläimiä omistavilta vastaajilta kysyttiin: "Missä määrin koet sudet riskeiksi sinun tai taloutenne tuotanto- tai seuraeläimille yöaikaan pihapiirissäsi tai laitumillasi?". Yleisin yksittäinen vastaus oli "En lainkaan" (58,5 %, liite 5) – koko perusjoukkoon yleistettynä tämä tarkoittaisi noin 886 000 henkilöä tuotanto- tai seuraeläimiseen, joille susi ei ole tässä suhteessa minkäänlainen huolenaihe poronhoitoalueen eteläpuolisessa Suomessa. Pienessä

määrin sudet riskeiksi koki vastausten perusteella vajaa viidennes (18,7 %), eli 283 900 henkilöä, ja tätä suuremmaksi riskin kokivat loput eläimiä omistavat henkilöt (yht. 22,8 %).

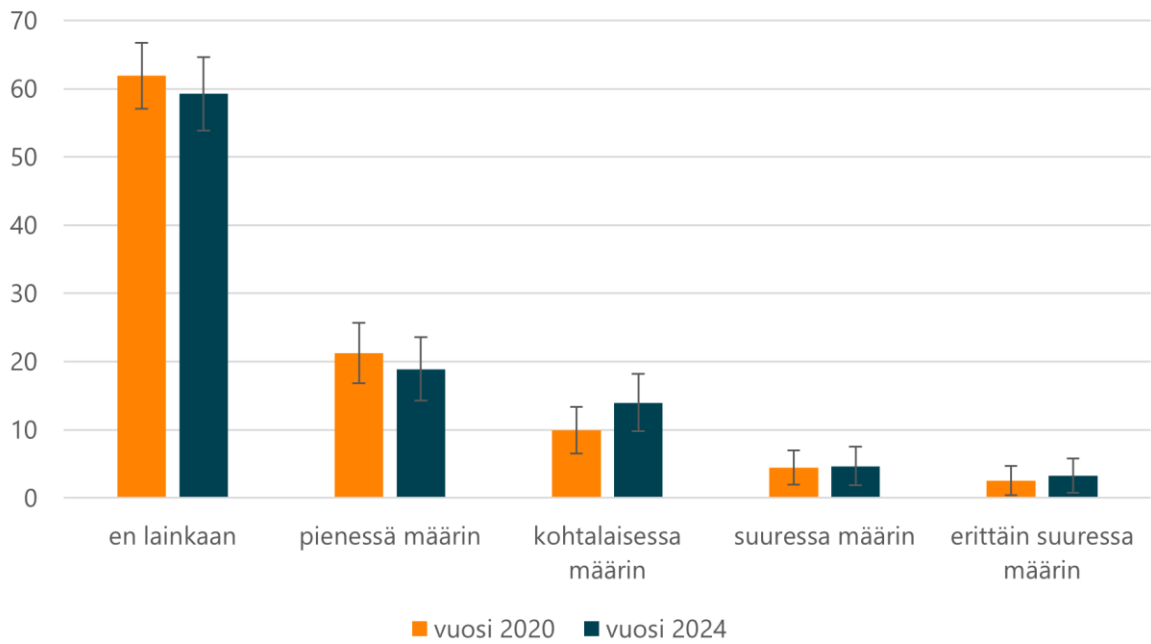
Koko tutkimusalueetta koskien erot vuoden 2020 tilanteeseen ovat vähäisiä (Kuva 19, liite 5) ja virhemarginaalin sisälle jääviä. Kiinnostavasti kuitenkin ”susikunnissa” vastauksen ”En lainkaan” osuus vuonna 2024 oli selvästi vuoden 2020 vastaavaa osuutta suurempi, mikä tarkoittaa, että huolta eläimistään kokevien henkilöiden osuus on aiempaa pienempi (Kuva 20). Vastaavaa osuuden muutosta ei havaittu muiden kuntien vastaavien vastaajien kohdalla (Kuva 21, liite 5).

Kuva 19. Tuotanto- tai seuraeläinten omistajien kokeman riski yöaikaan eläimilleen poronhoitoalueen eteläpuolisessa Manner-Suomessa, prosenttiosuudet vuosina 2020 ja 2024. Tarkat lukuarvot löytyvät liitteestä 5.

Kuva 20. Tuotanto- tai seuraeläinten omistajien kokeman riski yöaikaan eläimilleen susikunnissa, prosenttiosuudet vuosina 2020 ja 2024. Tarkat lukuarvot löytyvät liitteestä 5.

Kuva 21. Tuotanto- tai seuraeläinten omistajien kokeman riski yöaikaan eläimilleen muissa kuin susikunnissa, prosenttiosuudet vuosina 2020 ja 2024. Tarkat lukuarvot löytyvät liitteestä 5.

3.3.3. Koira kytkemättömänä metsässä mahdollisella susialueella

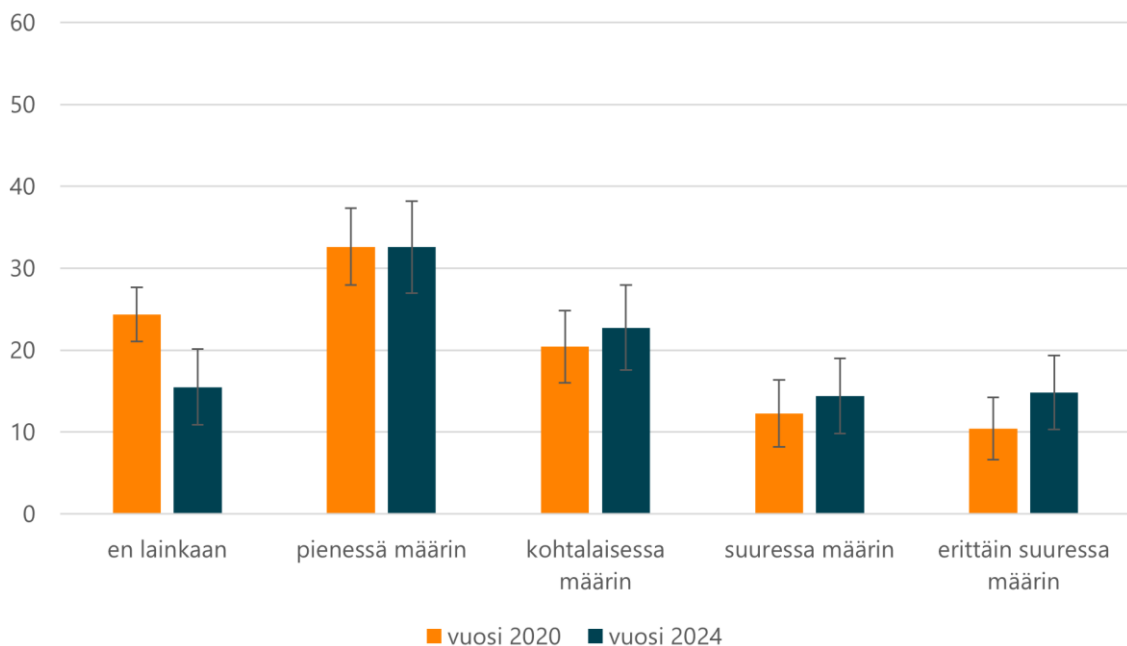
Vastaajilta kysyttiin: "Onko sinulla tai samassa taloudessanne asuvalla perheenjäsenellä koiraa, jonka kanssa olet lenkkeillyt tai ulkoillut koiraa vapaana pitäen metsässä vuosien 2023 ja 2024 aikana alueella, joilla on ollut tai on voinut olla susia?". Vastausten mukaan tutkimusalueen ihmisistä 14,1 % eli noin 625 000 henkilöä on ollut tällaisissa tilanteissa. Kysyimme myös, "Missä määrin koet seuraavat seikat riskeiksi koirallenne sen ollessa kytkemättömänä irti metsässä tai metsällä?", ja vastausten mukaan heistä noin 528 300 (84,5 %) on kokenut jonkinasteista huolta (riskiä) susista.

Huoli asettuu paremmin mittasuhteisiin, kun sitä verrataan muihin koiran tapaturmariskitekijöihin. Kysyimme vastaavalla tavalla riskin kokemuksesta niihin liittyen, ja tulosten mukaan vilkas tie on suurempi riskitekijä kansalaisista kuin sudet. Heikot jäät ja muut koirat vertautuvat näin tarkasteltuna samalle tasolle kuin susi, mutta merkille pantavaa on, miten usea pitää nimenomaan sutta erittäin suurena riskitekijänä suhteessa muihin tekijöihin (Kuva 22, liite 6a).

	Ei lainkaan (%)	Pienessä määrin (%)	Kohtalaisessa määrin (%)	Suuressa määrin (%)	Erittäin suuressa määrin (%)
Missä määrin riski:					
vilkas tie	7	16	32	34	11
muut koirat	14	36	31	14	4
sudet	15	33	23	14	15
heikot jäät	17	28	26	21	8
rautatie	30	23	24	14	9

Kuva 22. Koiranomistajien kokemat riskit kytkemättömänä metsässä, prosenttiosuudet joista riskiä kohden (vilkkaut tiet, muut koirat, sudet, heikot jäät ja rautatiet). Vastaajilta kysyttiin: "Missä määrin koet seuraavat seikat riskeiksi koirallenne sen ollessa kytkemättömänä irti metsässä tai metsällä?"

Verrattuna riskin kokemusta vuoden 2020 tasoon, susiriskin kokeminen oli kokonaisuutena yleistynyt (Kuva 23, liite 6b), mutta samantapainen muutos koski myös kokemusta monista muista riskitekijöistä.

Kuva 23. Susista koettu riski kytkemättömille koirille, prosenttiosuudet vuosina 2020 ja 2024.

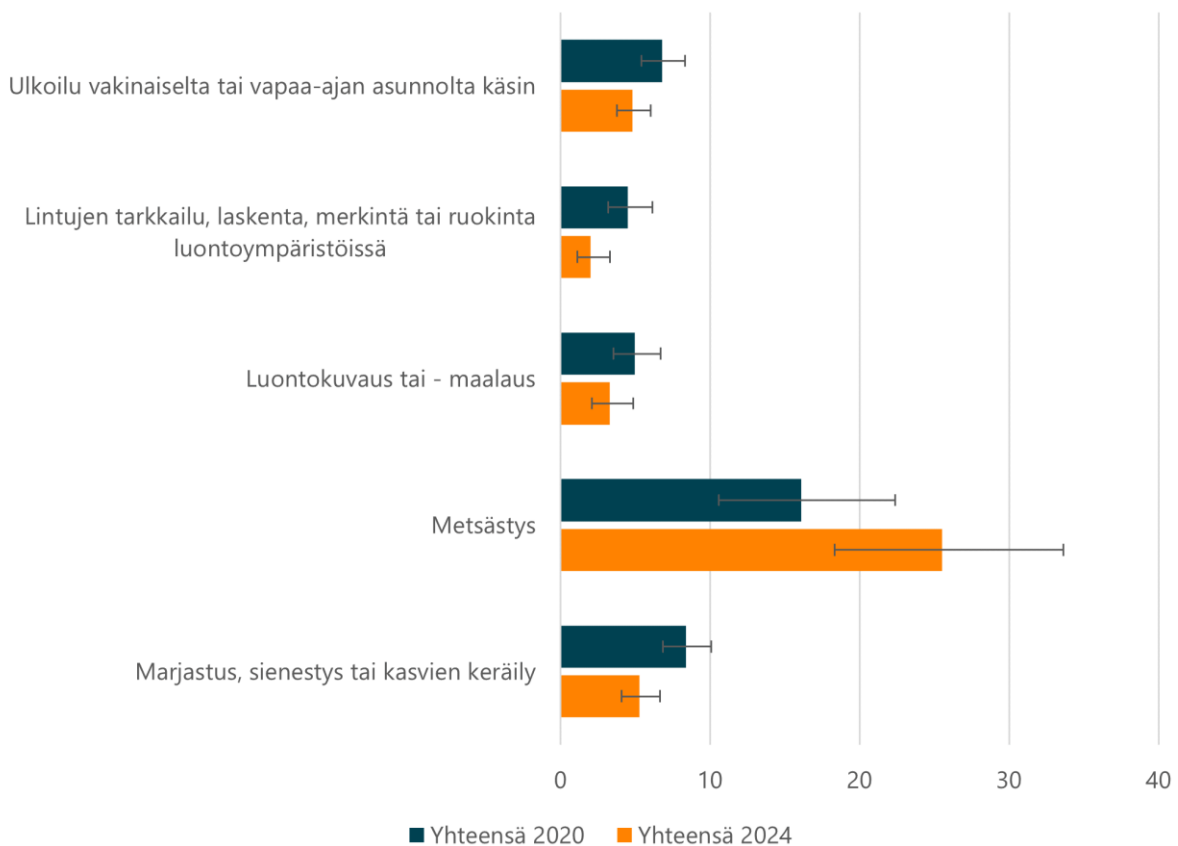
3.4. Millainen vaikutus sudella on luontoaktiiviteetteihin?

Susi herättää kansalaisissa erilaisia tunteita. Suteen liittyy esimerkiksi koiran kanssa metsästäessä riskitekijöitä ja riskin kokemista (ks. edellinen kappale). Siksi on olennaista tarkastella, millainen vaikutus sudella on luonnossa liikkumiseen ja harrastamiseen. Kysyimme vastaajilta, miten usein he ovat osallistuneet erilaisiin luontoon liittyviin vapaa-ajan aktiiviteetteihin ja onko sudella ollut vaikutusta siihen, miten he ovat vapaa-ajan aktiiviteetteja harjoittaneet.

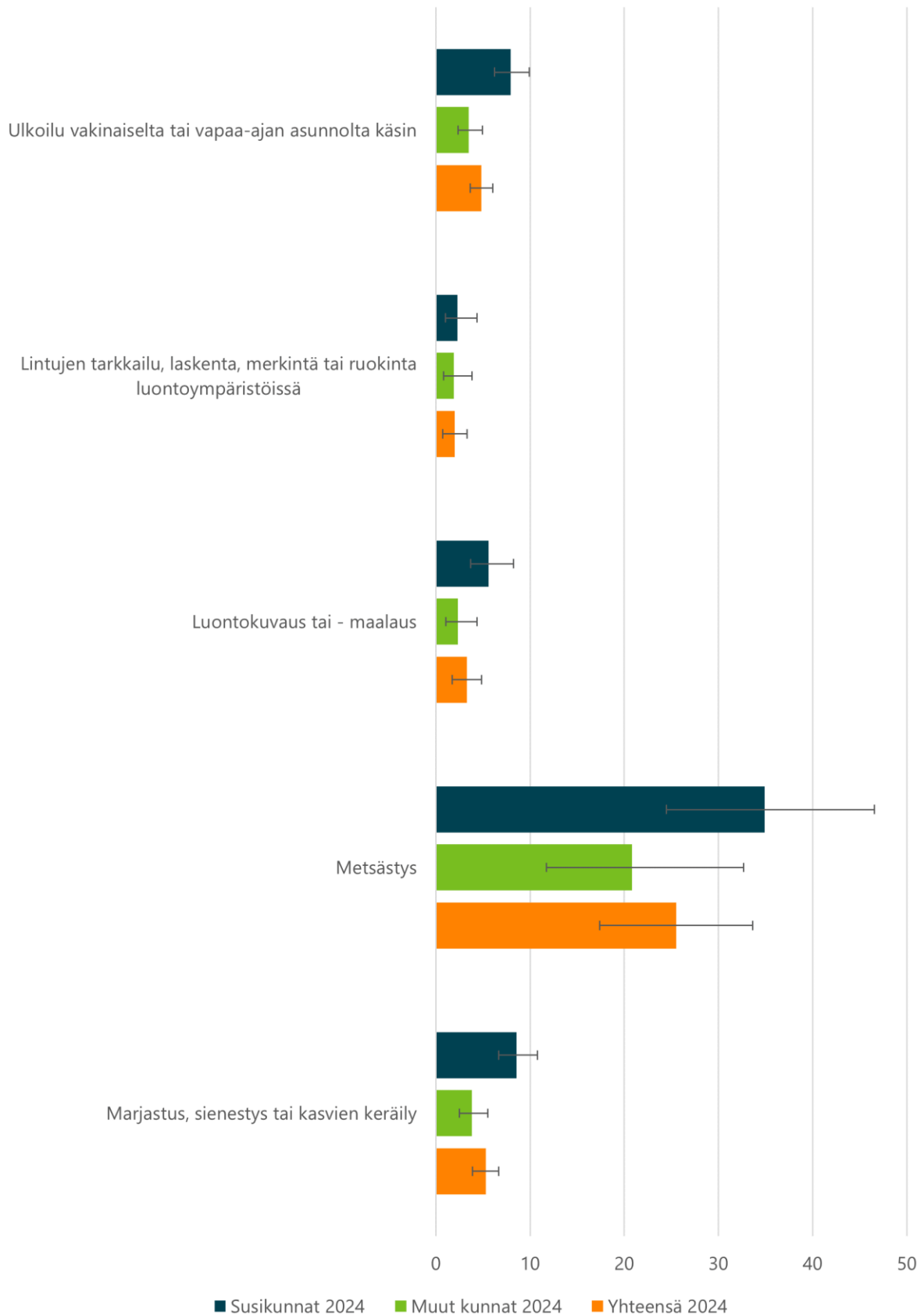
Vastausten pohjalta sudella on poronhoitoalueen eteläpuolisessa Suomessa useimmin vaikutusta väestötasolla ulkoiluun vakinaiselta tai vapaa-ajan asunnolta käsin (4,0 %; 178 000 ihmistä). Lähes yhtä usein vaikutusta oli keräilyyn (marjastukseen, sienestyskseen tai kasvien keräilyyn; 3,7 %, 164 000 ihmistä). Selvästi pienempi osuus väestöstä koki vaikutuksia metsästys-harrastukseensa (1,8 %; 79 500), luontokuvaukseen tai -maalaamiseen (1,3 %; 55 500), saattikka lintujen tarkkailuun (0,7 %; 32 200).

Vaikutusta voidaan kuvata myös sitä kautta, miten suureen osuuteen kunkin aktiviteetin harjoittajista susi vaikuttaa nyt, ja miten tilanne oli aiemmin (Kuva 24, liite 7). Tässä metsästys erottuu selvästi muista. Noin 26 % metsästäneistä henkilöistä arvioi nyt sudella olevan vaikutusta siihen, miten tai missä metsästystä harjoitetaan. Keräilyyn osallistuneista vaikutusta ilmaisee 5,3 %, ulkoilleista 4,8 %, ja muista mitatuista aktiviteeteista alle 3 % kustakin. Kaikkien muiden luontoaktiiviteettien osalta suden vaikutus näyttää tulosten mukaan pienentyneen vuoden 2020 tasosta, paitsi metsästyksen osalta (jossa päättelyyn tuo epävarmuutta pieni otokseen osuneiden metsästäjien määrä, vain 40 henkilöä).

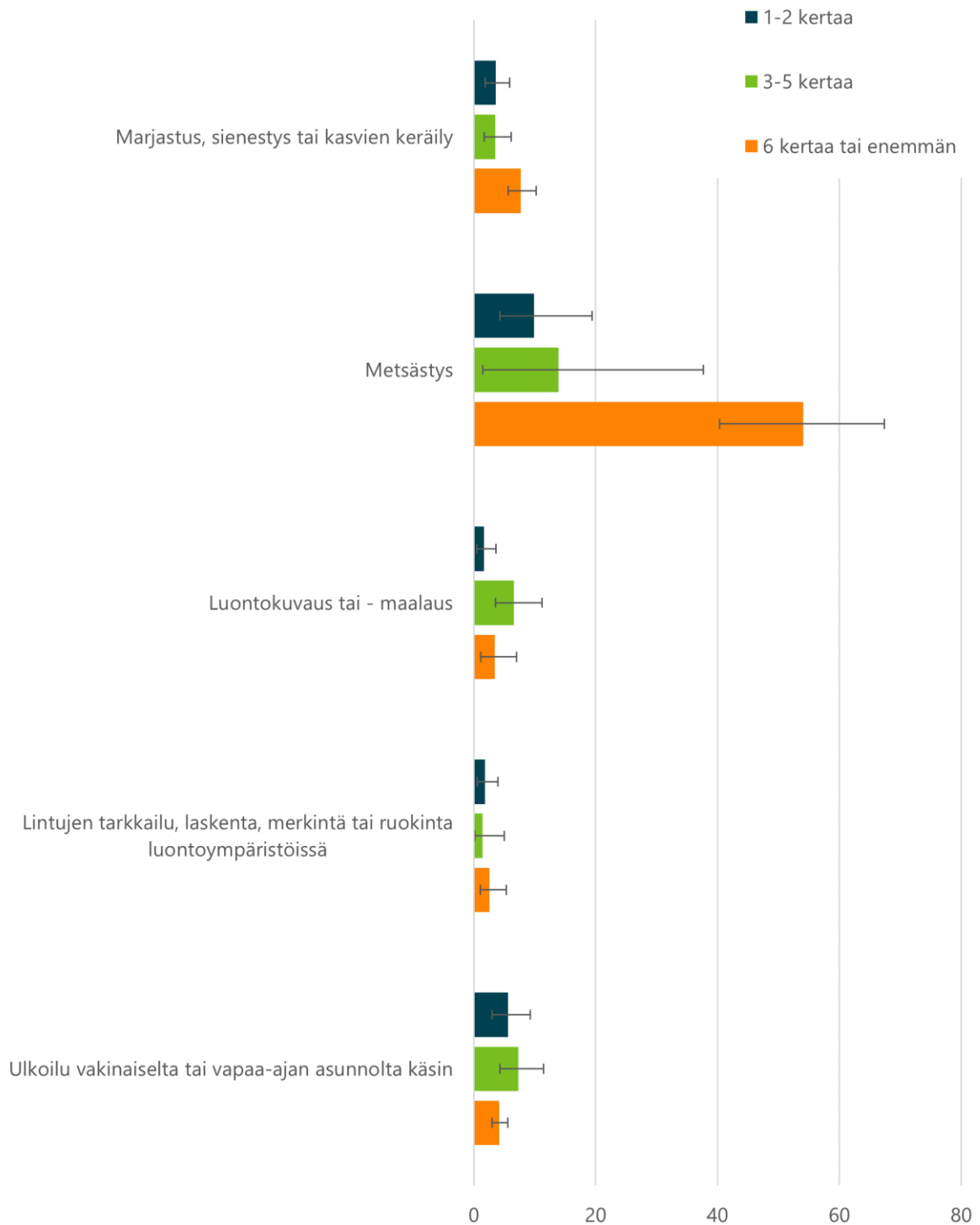
Aiempien kyselyjen tulosten mukaan vaikutukset luontoaktiiviteettien harjoittajiin ovat suuremmat susikunnissa kuin muualla, ja useammin niille, jotka harjoittavat aktiviteetteja enemmän. Näin oli myös vuonna 2024 – susikunnissa vaikutusta koettiin useammin (Kuva 25, Vähintään kuusi kertaa vuodessa keräilyjä harjoittaneet tai metsästäneet raportoivat vaikutuksia suhteellisesti useammin, kuin samaa aktiviteettia harvemmin harjoittaneet (Kuva 26). Selvästi useimmin vaikutuksia kaikkien aktiviteettien harjoittajista raportoivat eniten metsästävät henkilöt.

Kuva 24. Suden vaikutus luontoaktiiviteetin harjoittamiseen, prosenttiosuudet vuosina 2020 ja 2024.

Kuva 25. Suden vaikutus luontoaktiiviteetin harjoittamiseen susikunnissa ja muissa kunnissa, prosenttiosuudet vuonna 2024.

Kuva 26. Suden vaikutusta raportoineiden osuudet (%) eroteltuna aktiviteetin ja sen harrastuskertojen mukaan.

3.5. Missä määrin ja millaisin perustein kansalaiset hyväksyvät laittoman sudenpyynnin

Susi on tehokas lisääntyjä, mutta silti susikanta Suomessa on kasvanut hitaasti. Hidasta kasvua eivät selitä luonnollinen kuolleisuus, liikenneonnettomuudet, sairaudet tai poikkeusluvut. Susipopulaation "selittämättömästä hävikistä" vain pieni osa selittyy poliisiviranomaisten käsiin päätyneellä tiedolla (vuosina 2006–2011, Pohja-Mykrä & Kurki 2013). Jossain määrin on arvioitu olevan kyse susien laittomasta pyynnistä.

Keväällä 2024 Itä-Suomen poliisilaitos tiedotti 2019–2023 tapahtuneiden epäiltyjen metsästysrikosten esitutkinnasta ("Case Savukukko"). Poliisi kertoo Pohjois-Savossa metsästettäneen laittomasti susia, ilveksiä, ahmoja ja muita rauhoitettuja eläimiä ([Itä-Suomen poliisilaitos, 5.3.2024, poliisi.fi](https://www.poliisi.fi/5.3.2024_poliisi.fi)). Tiedotteessaan poliisi nostaa metsästäjien ja paikallisten asukkaiden vaikeutemisen kulttuurin sekä yhteisöjen hyväksynnän laittomalle toiminnalle asioina, jotka vaikeuttavat rikosten paljastumista ja esitutkintaa.

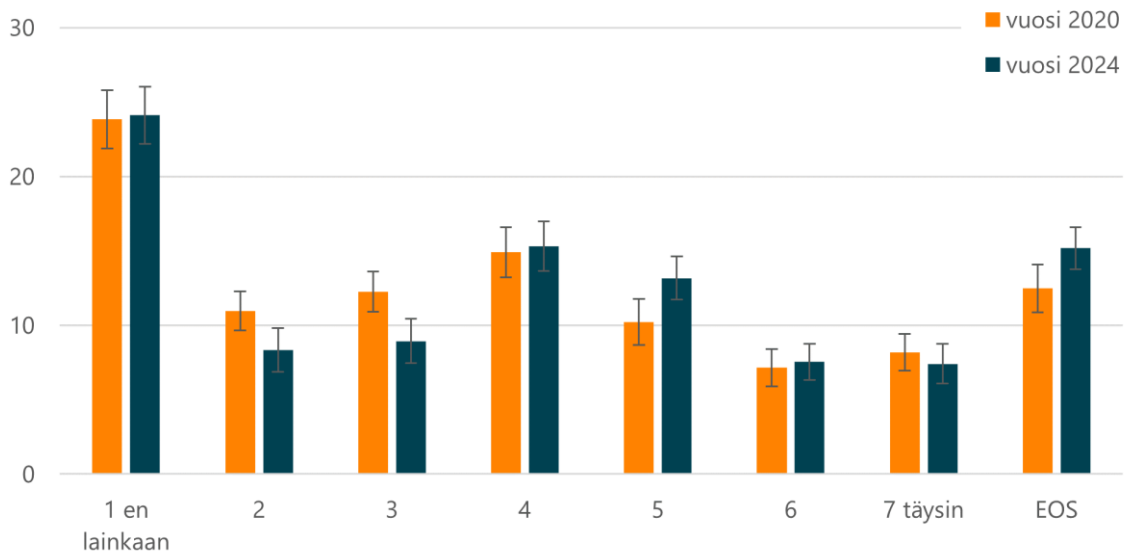
SusiLIFE-projektissa työskenteli poliisin ja erätarkastajan yhteispartio ennaltaehkäistäkseen susien laitonta tappamista. Miten laajasti kansalaiset hyväksyvät susiin kohdistuvan laittoman pyynnin?

Kyselyn vastaajille esitettiin kysymys: "Missä määrin hyväksyt susien laittoman tappamisen seuraavissa tilanteissa?" ja kahdeksan eri tilannetta. Vastajia pyydettiin huomioimaan vastatessaan, että vaihtoehtoina laittomuuksille ovat lailliset susikannan hoidon keinot, kuten esimerkiksi poikkeuslupien haku sudenpyyntiin, vahinkojen ennaltaehkäisykeinot ja vahingon tapahtuessa vahingonkorvausjärjestelmä.

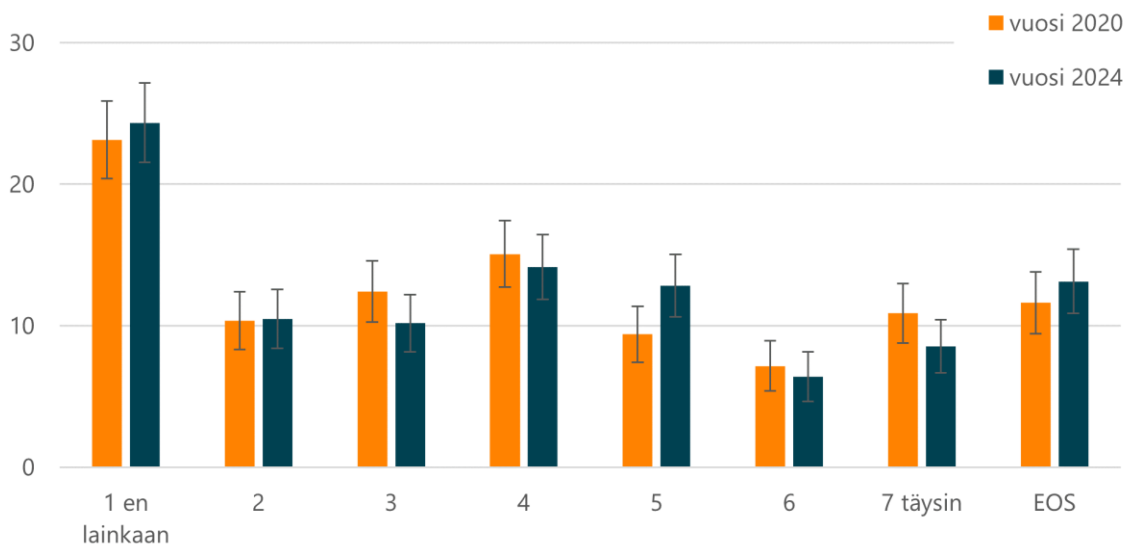
Erot vuoden 2020 vastaaviin osuuksiin koko selvitysalueen väestössä ovat kaikinensa yllättävän pieniä – enimmilläänkin ero oli 3,3 % yhden väittämän yhden vastausvaihtoehdon kohdalla: ("Susi saalistaa riistaeläimiä, joita on ahkeralla ruokinnalla hoidettu"; Kuva 27).

Yleisin yksittäinen annettu vastaus kaikkiin kahdeksaan väittämään oli "En hyväksy lainkaan", ja väestöön yleistettynä torjuvalle kannalle asettuu hieman väittämästä riippuen 19,9–24,7 % aikuisista kansalaisista (liite 8). Täyden tukensa laittomuuksille väittämien esittämissä tilanteissa antaa 6,5–9,9 % kansalaisista. Vastausjakauman keskellä olevan vaihtoehdon (4) ympäröiviä vaihtoehtoja koholla oleva tuki herättää kuitenkin kysymään, ovatko kaikki vastanneet hahmottaneet yksisuuntaisen vastausasteikon oikein (ts. keskellä ei ole neutraali, vaan kohutuullisen tasoinen hyväksyntä laittomuuksille). Tämä vastaamisilmiö esiintyy kuitenkin oletettavasti samanlaisena molempina kyselyvuosina, kuten esiintyi itse kysymysmuoto vastausvaihtoehtoineen.

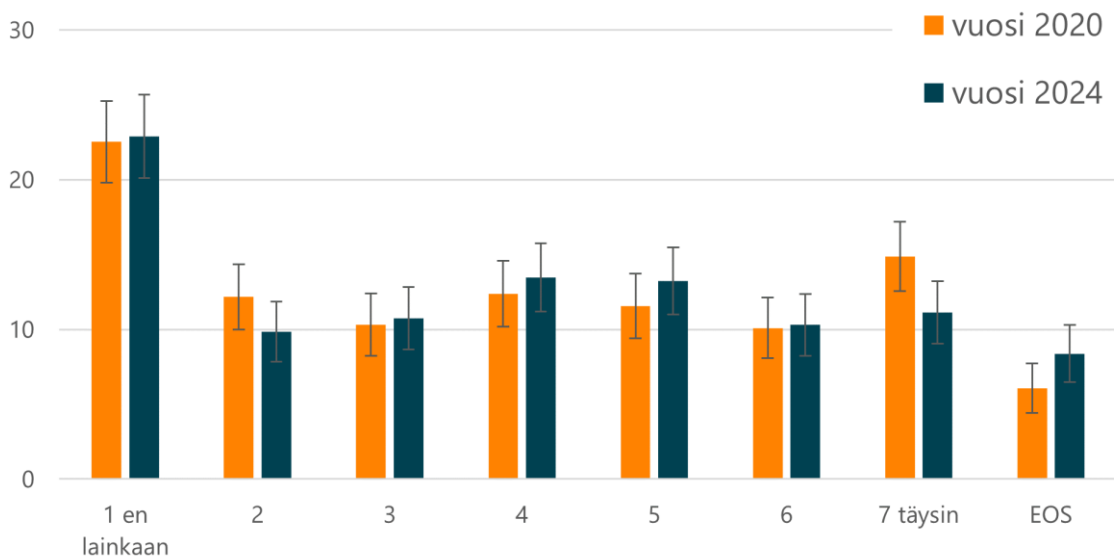
Suurimmat vuosien väliset muutokset susikuntien vastaajien hyväksynnässä tapahtuivat "En osaa sanoa"-vastausvaihtoehdon kohdalla – vuoden 2024 vastaajilla tämä oli yleisempää monien väittämien osalta (esimerkki; Kuva 27). Susikunnissa merkillepantavaa oli useimpien väittämien osalta laittomuudet täysin hyväksyvien osuuden pieneneminen (esimerkkejä; Kuvat 28–29).

Kuva 27. Susien laittoman pyynnin hyväksyminen, kun susi saalistaa riistaeläimiä, joita on ahkeralla ruokinnalla hoidettu, vuoden 2024 ja 2020 prosenttiosuuksia (asteikko 1 = ei hyväksy lainkaan, ..., 7 = hyväksyy täysin ja EOS = en osaa sanoa). Tarkat luvut löytyvät liitteestä 8.

Kuva 28. Susien laittoman pyynnin hyväksyminen, kun susia koetaan olevan liian paljon, mutta laillisia lupia ei saada lainkaan, vuoden 2024 ja 2020 prosenttiosuuksia susikunnissa (asteikko 1 = ei hyväksy lainkaan, ..., 7 = hyväksyy täysin ja EOS = en osaa sanoa). Tarkat luvut löytyvät vuoden 2024 osalta liitteestä 8.

Kuva 29. Susien laittoman pyynnin hyväksyminen, kun sudet ovat riski eläimille (esim. koirille), vaikka mitään vahinkoja ei ole tapahtunut, vuoden 2024 ja 2020 prosenttiosuuksia susikunnissa (asteikko 1 = ei hyväksy lainkaan, ..., 7 = hyväksyy täysin ja EOS = en osaa sanoa). Tarkat luvut löytyvät vuoden 2024 osalta liitteestä 8.

3.6. Millaisiin susitietolähteisiin ja tiedontuottajiin kansalaiset luottavat, ja mitä tietolähteitä he seuraavat?

SusiLIFE-projekti on panostanut viestintään ja jakanut tutkittua tietoa sudesta. Projektin etenemisestä ja tuloksista on viestitty muun muassa verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa ja perinteisessä mediassa (SusiLIFE, 2024).

Viestinnän vaikuttavuuden kannalta on olennaista, että viestinnän tietopohjaan, kanavaan ja itse viestijään luotetaan. Millainen on tässä suhteessa tilanne vuonna 2024, ja miten tilanne on muuttunut projektin alkuajoista?

Kysyimme vastaajilta: "Miten luotettavina pidät seuraavia aineisto- tai tietolähteitä pohjana susikannan hoidolle?". Vastausvaihtoehtoina tarjosimme asteikon: "Ei lainkaan luotettava", "Hieman luotettava", "Ei kumpaakaan", "Melko luotettava", "Erittäin luotettava", sekä vaihtoehdon "En osaa sanoa".

SusiLIFE-projektin partnereiden organisaatioista Luonnonvarakeskus, Suomen riistakeskus & MMM ja poliisi nauttivat tietolähteinä eniten kansalaisten luottamusta (liite 9). Keskeisiä aineistolähteitä, eli jälkihavaintoja (Tassu) ja DNA-analyysyjä näytekeräyksineen, pidettiin niin ikään usein melko tai erittäin luotettavina, ja liki samantasoisesti luotettiin tiedotusvälineistä Yleisradion susiuutisointiin. Merkille pantavan harvoin kansalaisilla oli luottamusta sosiaalisen median susiaiheiseen sisältöön ja kansanedustajien välittämään susitietoon.

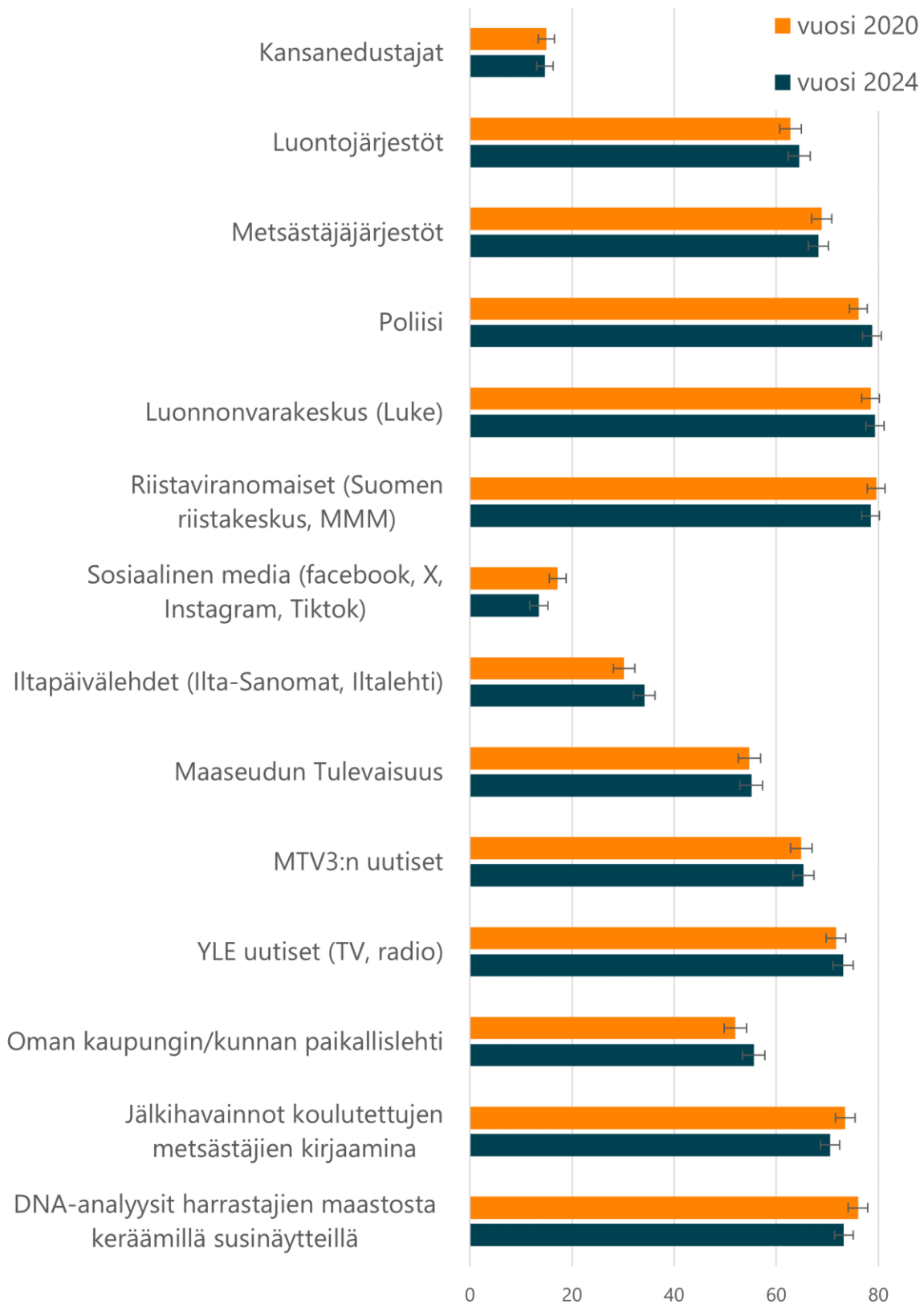
Erot susikuntien ja muiden kuntien asukkaiden ilmaiseman luottamuksen tason välillä vuoden 2024 aineistossa ovat verrattain suuria. Susikunnissa nähdään useammin melko tai erittäin luotettavana (yhteisosuudeltaan) medioista Maaseudun tulevaisuus (ero + 12,1 %) ja metsätäjäjärjestöjen viestintä (+ 10,5 %). Korkeampaa luottamusta ilmaistiin myös suden jälkihavainnointia (Tassu) (+5,1 %), oman kaupungin/kunnan paikallislehteä (+7,2 %), sosiaalisen

median viestejä kohtaan (+5,6 %) ja riistaviranomaisia kohtaan (+6,1 %) verrattuna muihin kuntiin.

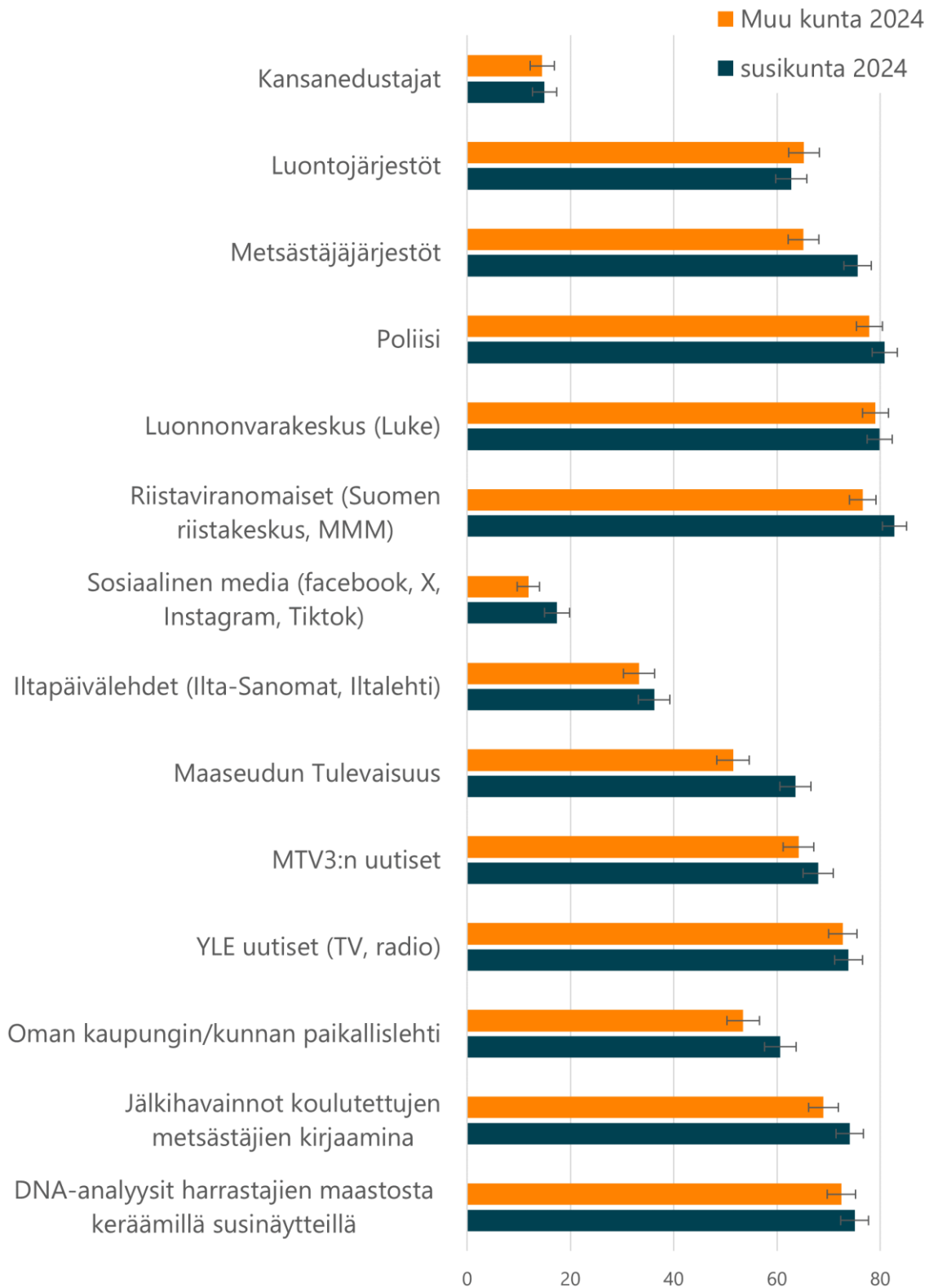
Muutokset vuosien välillä koko tutkimusalueen tasolla olivat pieniä ja monelta osin virhemarginaalin sisään jääviä. Toimijoista melko luotettavana tai erittäin luotettavana poliisin viestintää pitävien kansalaisten yhteisösuus kasvoi 2,7 % vuodesta 2020. Vastaavalla tavalla määritetty molempien kyselyssä käsiteltyjen aineistotietolähteiden luotettavuutta ilmaiseva osuus pieneni vuosien välillä osalta (DNA-aineistot ja -analyysit -2,8 %, Tassu-havainnot -3,0 %) ja sosiaalisen median luotettavuuden osalta eniten (-3,7 %).

Kysyimme vastaajilta myös tiedonlähteistä osana kysymystä: "Oletko tehnyt seuraavia susiin liittyviä asioita kalenterivuosien 2023 ja 2024 aikana?". Tulosten mukaan osuuserot susikuntien ja muiden kuntien asukkaiden välillä (Kuva 32) ovat selviä koskien kaikkia yleisimpiä tiedonsaannin ja -vaihdon tapoja, susikunnissa ollaan näissä suhteissa aktiivisempia, vaikka toki suosituimmat tietolähteet ovat samoja.

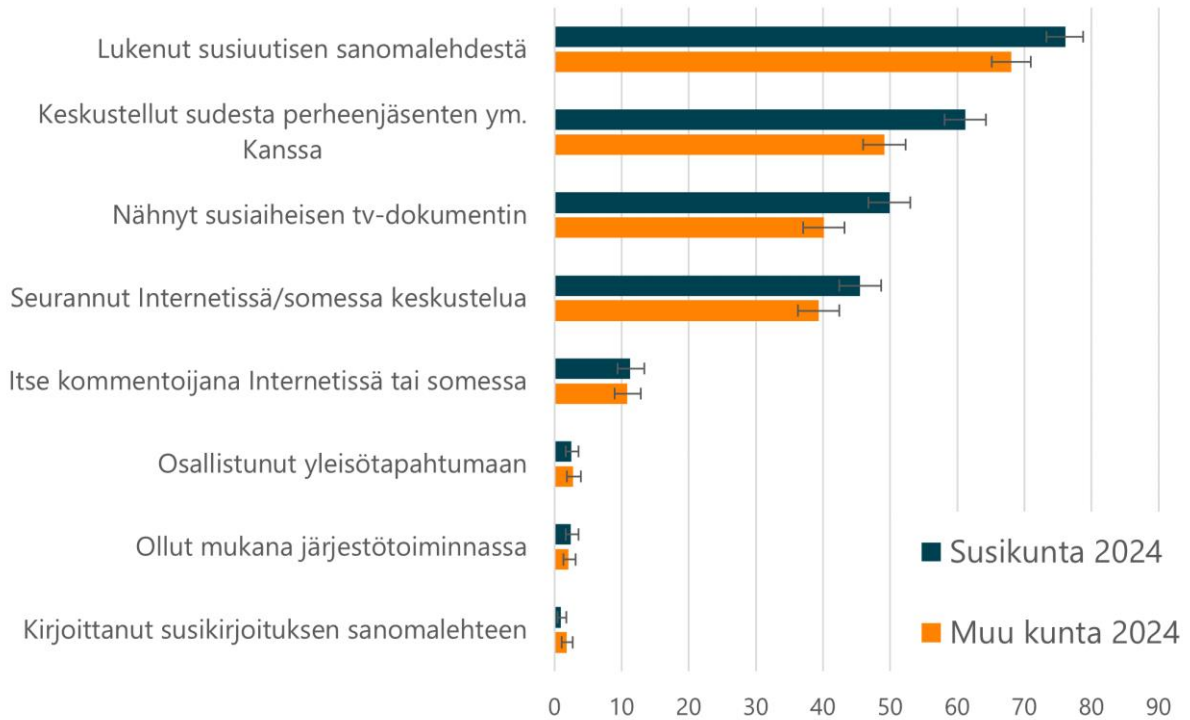
Tulosten mukaan susiuutisten seuraaminen ja susista keskusteleminen perheenjäsenten, ystävien tai naapureiden ovat yleisimmät – mutta vuodesta 2020 vähentyneet – tiedonsaannin ja -vaihdon tavat (Kuva 33). Lähes puolet poronhoitoalueen eteläpuolisen Manner-Suomen väestöstä aineiston mukaan seuraa susikeskustelua myös internetissä tai sosiaalisessa mediassa. Kaikki muut kyselyssä käsitellyt tiedonsaannin tai vuorovaikutuksen tavat ovat selvästi harvinaisempia, ja edelleen osin harvinaistuvampia.

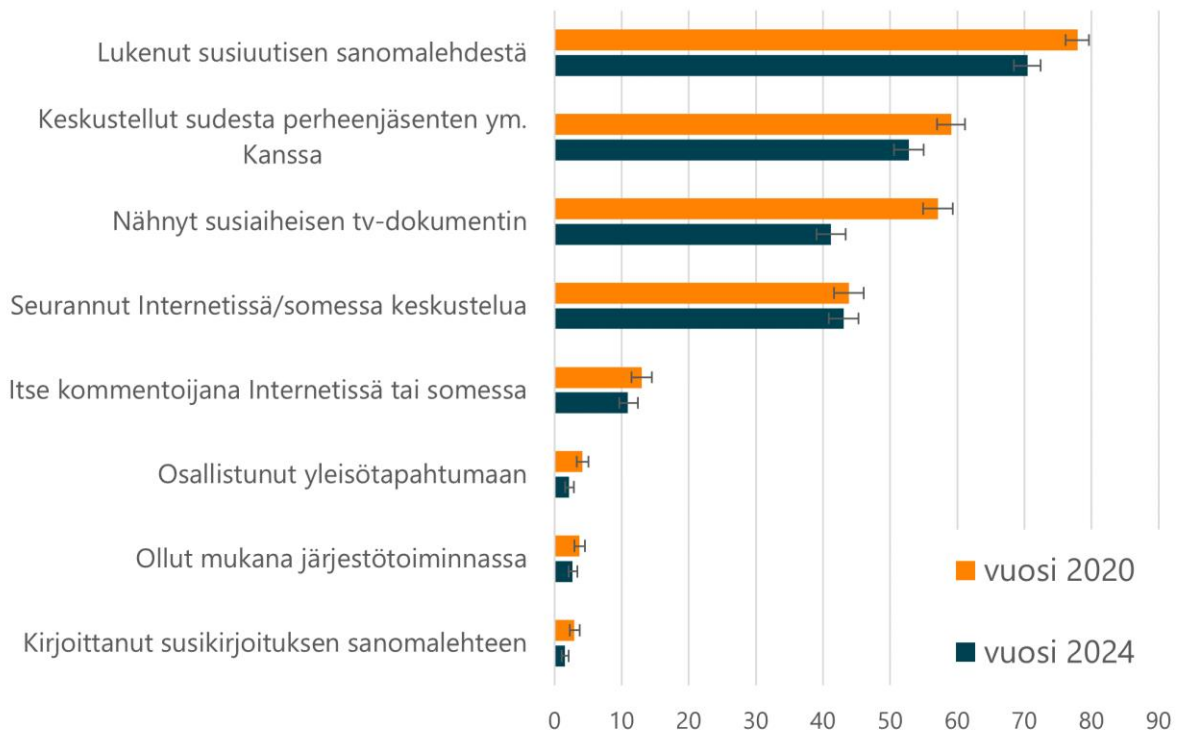
Kuva 30. Tietolähteiden luotettavuus poronhoitoalueen eteläpuolisessa Manner-Suomen väestössä vuonna 2024. Kuvassa osuus (%) väestöstä, joka pitää susilähdettä luotettavana tai erittäin luotettavana). Tarkat luvut vuoden 2024 osalta löytyvät liitteestä 9.

Kuva 31. Tietolähteiden luotettavuus susikunnissa ja muissa kunnissa vuonna 2024. Kuvassa osuus (%) väestöstä, joka pitää susitietolähdettä luotettavana tai erittäin luotettavana).

Kuva 32. Tiedonsaannin ja -vaihdon tavat susikunnissa ja muissa kunnissa vuonna 2024.

Kuva 33. Tiedonsaannin ja -vaihdon tavat poronhoitoalueen eteläpuolisessa Manner-Suomessa vuosina 2020 ja 2024, osuutena väestöstä.

3.7. Millaisena kansalaiset näkevät eri toimijoiden vaikutusmahdollisuudet susiasioihin?

SusiLIFE-projektissa on tuettu eri intressiryhmien vuorovaikutusta ja yhteistyötä, ja erityisesti susialueilla on pyritty vahvistamaan yhteistyöverkostojen, kuten reviiryhteistyöryhmien ja suurpetoyhdyshenkilöverkoston, toimintaa. Miten kansalaiset näkevät vuonna 2024 eli projektin lähestyessä loppuaan eri toimijoiden vaikutusmahdollisuudet susiasioiden hoidossa?

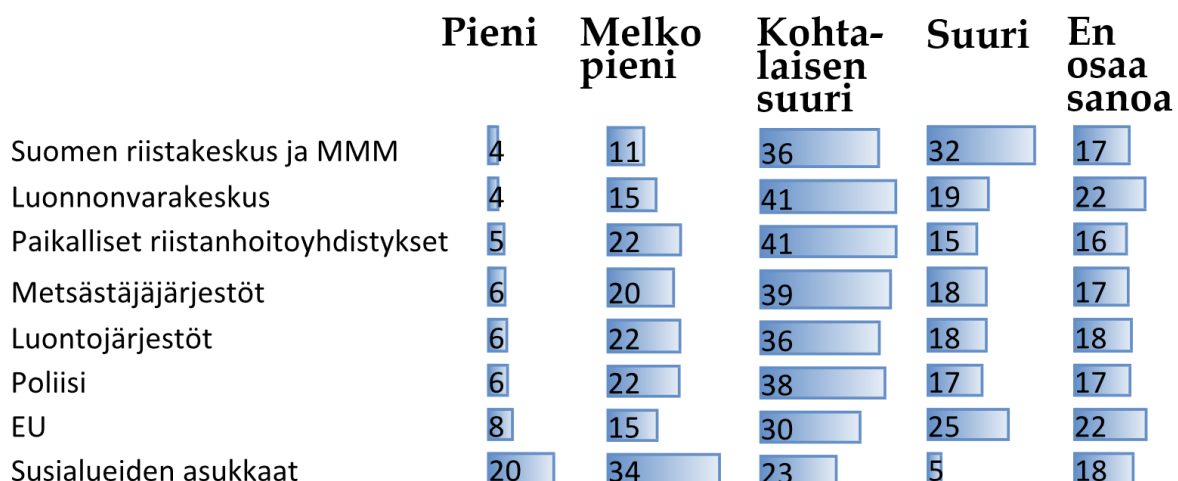
Kuten edellisessäkin mittauksessa vuodelta 2020, useimmiten kansalaisten vastaus kysymykseen ”Miten suureksi koet seuraavien toimijoiden vaikutusvallan susikannan hoitoon Suomessa?” on useimpien toimijoiden osalta vastaus ”kohtalaisen suuri” (Kuva 34). Kysymys on toki vaikea erityisesti asiaa vähemmän seuraaville, mikä ilmenee ”En osaa sanoa” -vastausten suurena osuutena kaikkien toimijoiden osalta. Nyt, kuten edellisessäkin mittauksessa, susialueiden asukkaiden vaikutusmahdollisuus nähtiin mainituista toimijoista pienimmäksi, ja riistahallinnon (Suomen riistakeskus ja maa- ja metsätalousministeriö) rooli suurimmaksi.

”Susikuntien” asukkaat näkivät muiden kuntien asukkaita useammin EU:n, Luonnonvarakeskuksen, Suomen riistakeskuksen ja luontojärjestöjen vaikutusvallan vähintään kohtaisen suureksi ja susialueiden asukkaiden vaikutusvallan pienemmäksi (Kuva 34).

Vuonna 2024 harvempi vastaajista koki susialueiden asukkaiden, riistanhoitoyhdistysten ja poliisin vaikutusvallan suureksi tai kohtalaisen suureksi kuin vuonna 2020 (Kuva 34).

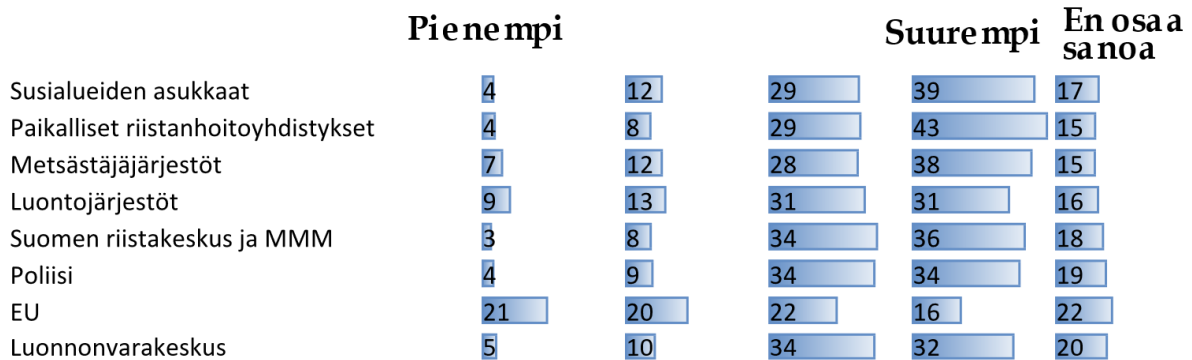
Jatkokysymyksellä tiedusteltiin: ”Miten suuret vaikutusmahdollisuudet näillä toimijoilla pitäisi olla susikannan hoitoon Suomessa?” Vastausten perusteella liki kaikkien toimijoiden vaikutusvallan haluttiin olevan vähintään nykyisellä tasolla tai suurempaa. Vain EU:n osalta on enemmän niitä, jotka haluaisivat pienentää sen vaikutusvaltaa, kuin niitä, jotka haluaisivat sitä suurentaa (Kuva 35).

VAIKUTUSVALTA

Kuva 34. Kansalaisten käsityksiä vuonna 2024 eri toimijoiden nykyisestä vaikutusvallasta (-mahdollisuudesta) susikannan hoitoon Suomessa, prosenttiosuuksia. Tarkat osuudet löytyvät liitteestä 10.

VAIKUTUSVALTA - TOIVEET

Kuva 35. Kansalaisten näkemyksiä vuonna 2024, siitä, miten eri toimijoiden vaikutusvallan halluttaisiin kehittyvän suhteessa susikannan hoitoon Suomessa, prosenttiosuuksia.

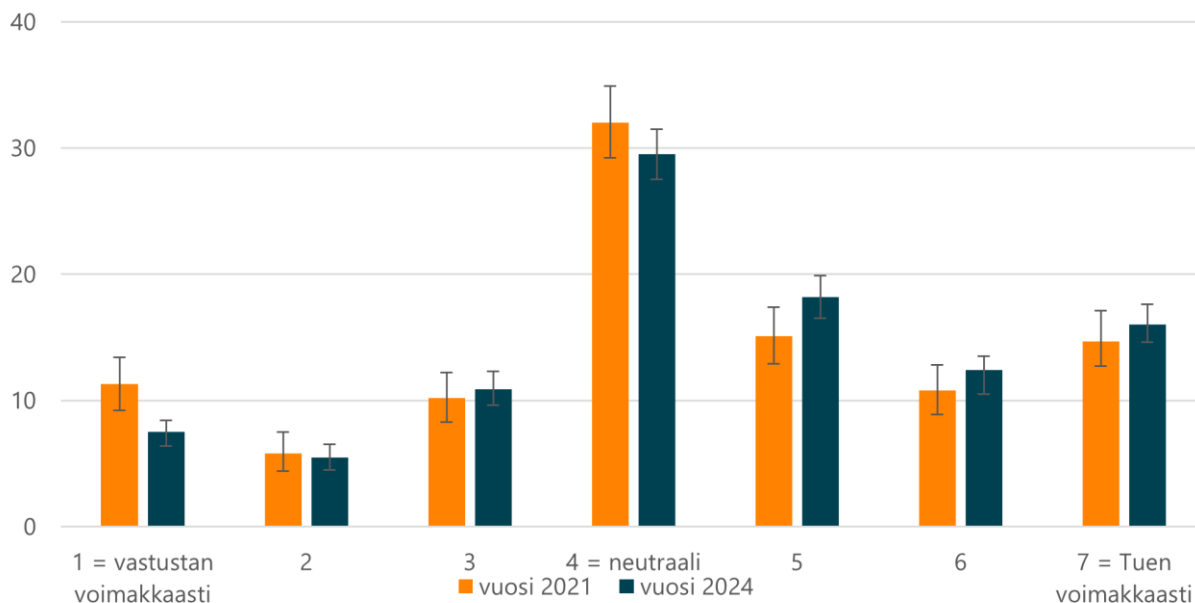
3.8. Missä määrin kansalaiset tukevat sudensuojelua, ja onko tässä suhteessa tapahtunut muutosta aiempaan?

SusiLIFE-projektin keskeisenä tavoitteena on ollut lisätä suden hyväksyttävyyttä Suomessa. Hyväksyntä voidaan ymmärtää myönteisenä asenteena, ja rinnakkaiseloa tukevaan toimintavalmiuteen tai -aikeisiin liittyvänä piirteenä. Projekti onnistuessaan siis joko epäsuorasti lisää myönteisemmin suhtautuvien osuutta tai torjuu (hidastaa, pysäyttää) asenneilmapiirissä muista syistä kuin projektin toimista johtuvaa asenteiden muuttumista negatiivisemmaksi. Miten tilanne on kehittynyt?

Vuonna 2021 ja 2024 kyselyissä vastaajille esitettiin kysymys: ”Miten vahvasti tuet tai vastustat seuraavien lajien suojelua?” Vastausasteikko oli 7-portainen, jossa keskellä oli vaihtoehto ”neutraali” suhtautuminen, yhdessä ääripäässä voimakas vastustaminen ja toisessa voimakas tukeminen. Suden osalta väestöön yleistetyt vastausjakaumat vuoden 2021 ja 2024 tilanteista ilmenevät kuvasta 36 ja liitteestä 11.

Tulokset tuovat esille sen, miten ajankohdasta riippumatta käytetyllä mitta-asteikolla kaikkein yleisin yksittäinen vastaajien valitsema vaihtoehto oli neutraali suhtautuminen suden suojeluun (väestöön yleistettynä 29,5 %). Sama mittaus toteutettiin myös muun muassa karhua ja ilvestä koskevana, ja niidenkin osalta havaittiin sama piirre. Molempina vuosina on ollut kuitenkin yleisempää eriasteisesti tukea kuin vastustaa suden suojelua – vuonna 2024 sudensuojelua eriasteisesti vastusti 23,9 prosenttia (95 % luottamusväli 22,0–25,8 %) tutkimusalueen väestöstä, ja sitä tuki eriasteisesti 46,6 prosenttia (44,3 %–48,8 %).

Kaikkein voimakkain vastustus (”vastustan voimakkaasti”) näyttää tulosten mukaan pienentyneen vuosien 2021 ja 2024 välillä (11,3 % → 7,5 %), mutta muiden vastausvaihtoehtojen osalta muutokset jäävät virhemarginaalin sisään. Osuuksia tulkittaessa on huomioitava kuitenkin se, että kyselyjen perusjoukot eivät olleet aivan samanlaiset vertailuvuosina.

Kuva 36. Suhde sudensuojeluun vuosina 2021 ja 2024. Osuuksia väestöstä, joka vuonna 2021 käsitti koko Manner-Suomen, ja vuonna 2024 siitä poronhoitoalueen eteläpuolisen osan.

Kysymystä sudensuojelun tukemisesta voidaan ehkä epäsuorasti tarkastella myös siitä näkökulmasta, miten kansalaiset suhtautuvat suden metsästämiseen. Kysyimme vastaajilta suhtautumista väitteeseen, jonka mukaan ”Viimeisten viiden vuoden aikana susia on metsästetty Suomessa liian vähän”. Tätä väitettä ei ole esitetty aiemmissa kyselyissä, joten vertailukohtaa tulokselle ei ole. Vastaajista 36,7 % oli väitteestä täysin tai jokseenkin samaa mieltä, 23 % täysin tai jokseenkin eri mieltä, ja loput 40,3 % eivät olleet samaa eikä eri mieltä, tai eivät osanneet sanoa kantaansa. Suden metsästyksen lisäämistä siis kannattaa suurempi osuus kansalaisista kuin mitä sudensuojelua vastustaa.

3.9. Miten hyvin kansalaiset tuntevat SusiLIFE-projektia ja sen toimintaa?

Kuten edellisessä kappaleessa jo tuotiin esille, viestintään on SusiLIFE-projektissa panostettu. Projekti on keskittynyt viestimään etenkin muutamasta tavoitteidensa näkökulmasta tärkeimmästä teemasta: kotieläinten suojaaminen susivahingoilta, suden DNA-näytekeräys, petoyhdyshenkilötoiminta, suden laittoman tappamisen hillintä ja susireviirialueiden yhteistyöryhmät. Projektin vaikuttavuuden kannalta on hyödyllistä, että kansalaiset, etenkin susialueiden asukkaat, tuntevat näitä teemoja mahdollisimman hyvin. Tunnettuus parantaa edellytyksiä esimerkiksi sille, että kansalaisten joukosta löytyy osallistujia ja yhteistyökumppaneita. Miten hyvin tutkimusalueen kansalaiset tuntevat projektia ja sen toimintakenttää?

Kysyimme vuoden 2024 kyselyssä: ”Onko SusiLIFE-hanke sinulle tuttu?”. Vastausvaihtoehdoissa eroteltiin, tunteeo vastaaja (tai uskooko tuntevansa) sen sisältöä tai ei. Vastausten perusteella tutkimusalueen aikuisväestöstä noin neljännes (24,9 %) tunsi hankkeen nimeltä, mutta ei sen sisältöä. 1 % kertoi tuntevansa myös sen sisältöä, ja loput 74,1 % eivät tunteneet projektia edes nimeltä (Kuva 37). Susikunnissa tai muissa kunnissa asuvien vastaajien välillä ei ollut hankkeen nimen tuntevien henkilöiden osuuksissa eroa huomioiden virhemarginaali,

mutta susikunnissa suurempi osuus vastaajista ilmaisi tuntevänsa hankkeen ja sen sisältöjä (Kuva 37, liite 12).

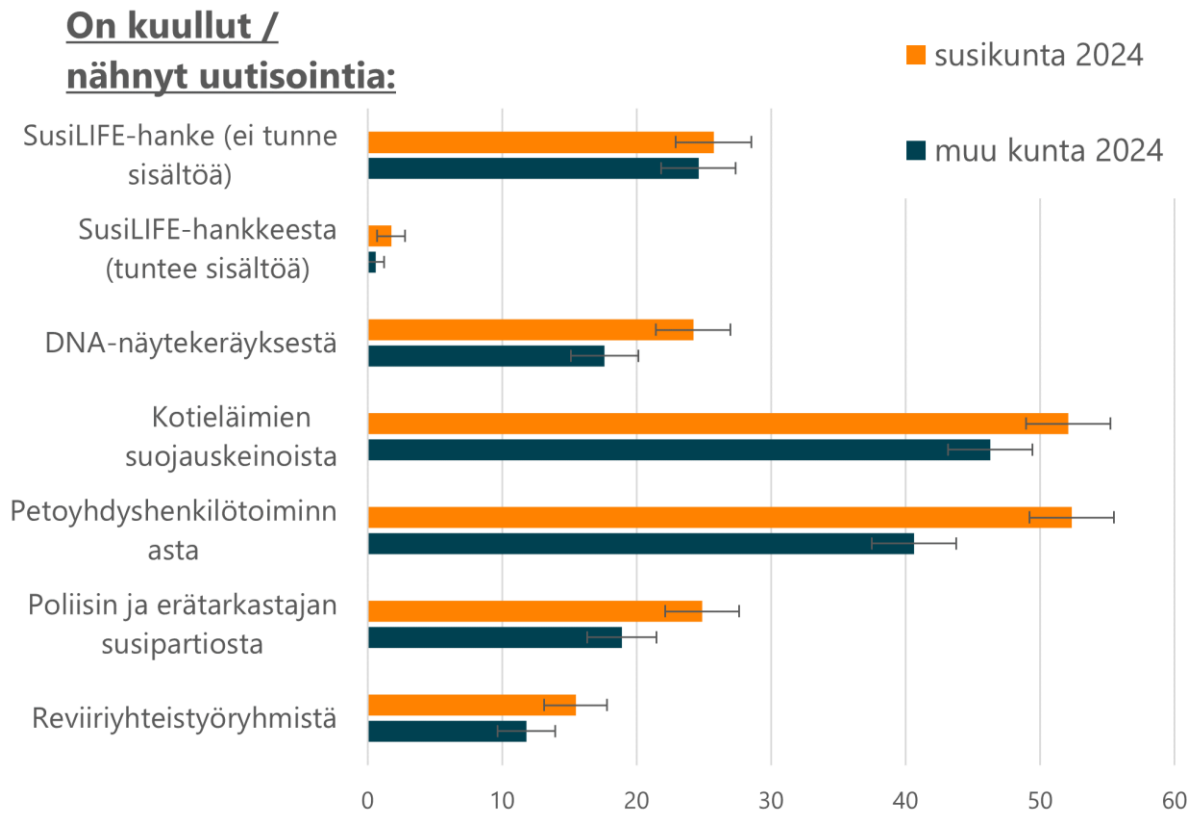
Projektin viestinnässä varsinainen projektin tunnettuuden lisääminen ei ole ollut mielekkääksi katsottu strateginen tavoite projektin kestäessä vain kuuden vuoden ajan. Tärkeämpää on ollut tehdä edellä lueteltuja teemoja tunnetuksi. Lisäksi perinteisessä mediassa ei usein mainita projektia nimeltä, vaikka artikkeli käsittelee projektin työtä ja teemoja. Siksi kysyimme vastaajilta, ovatko he nähneet uutisointia tai kuulleet muuta kautta projektin teemoista. Teemat olivat keinot suojata kotieläimiä susilta, petoyhdyshenkilöiden tekemä susihavainnointi, Itä-Suomessa toimiva poliisin ja erätarkastajan yhteinen susipartio, susien jätösten kerääminen DNA-näytteiksi ja susialueiden reviiiryhteistyöryhmien perustaminen tai toiminta.

Kaikkein useimmin tutkimusalueen kansalaiset ovat nähneet uutisointia tai muuta kautta saaneet tietoa kotieläinten suojaamisesta (48,0 %) sekä petoyhdyshenkilöiden tekemästä susihavainnoinnista (44,1 %; liite 12). Poliisin ja erätarkastajan susipartion toiminnasta Itä-Suomessa oli tietoa saanut 20,7 % kansalaisista, ja liki yhtä usea oli saanut tietoa susien DNA-näytekeräyksestä (19,6 %). Reviiiryhteistyöryhmienkin toiminnasta tietoa oli saanut 12,9 % kansalaisista. "Susikuntien" kansalaiset olivat muiden kuntien asukkaita useammin kuulleet kaikista muista toiminnoista, paitsi reviiiryhteistyöryhmien kohdalla, jonka osalta eroa ei havaittu (Kuva 37).

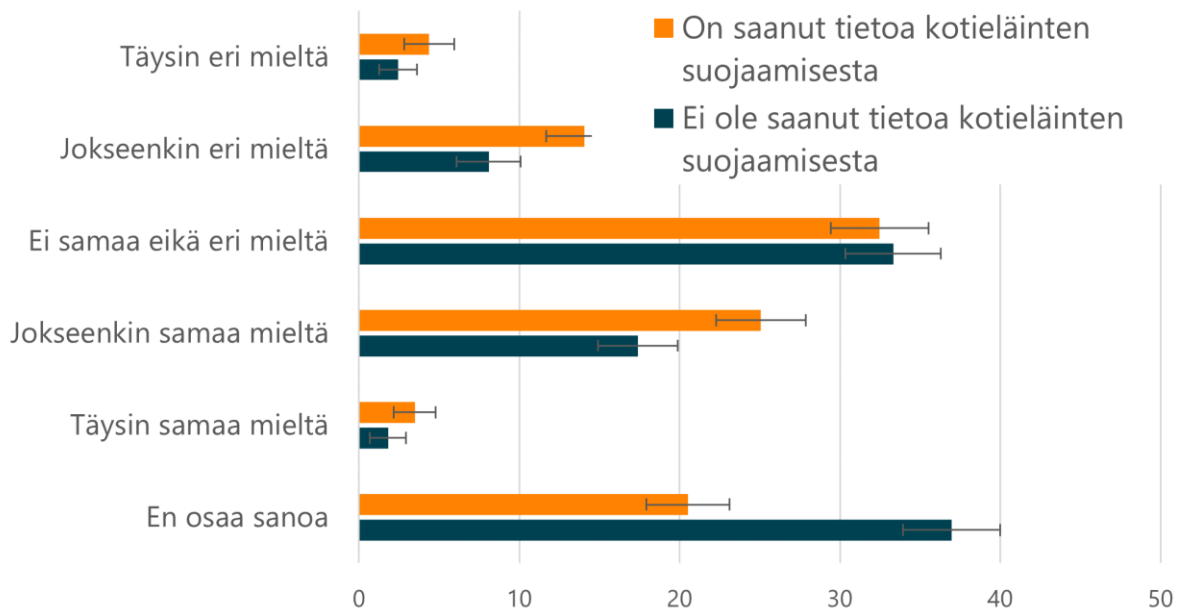
Kysyimme myös edellä mainittuihin kysymyksiin vastanneilta suhtautumista väitteeseen: "Viimeisten viiden vuoden aikana susivahinkojen ennaltaehkäisystä on Suomessa tullut aiempaa toimivampaa". Selvitysalueen talouksissa, joissa oli tuotanto- tai seuraeläimiä, väitteestä jokseenkin tai täysin samaa mieltä oli 25,8 %, ei samaa eikä eri mieltä 35,1 %, ja sen kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä oli 15,9 prosenttia. Kaiken kaikkiaan kotieläinten suojaamisesta tietoa saaneet alueen asukkaat olivat useammin tästä väitteestä samaa mieltä ("jokseenkin" tai "täysin" samaa mieltä olevien yhteisosuus 28,6 %), kuin ne, jotka eivät kertomansa mukaan olleet tästä teemasta uutisointia nähneet tai muuta kautta tietoa saanut (vastaava yhteisosuus 19,2 %).

Ne, jotka olivat saaneet tietoa kotieläinten suojaamisesta, olivat muita harvemmin epäselviä kannassaan susivahinkojen ennaltaehkäisyyne (kuva 38; vähemmän "en osaa sanoa" -vastausvaihtoehdon valinneita). Sen sijaan heissä oli useammin väitteestä myös toista mieltä olevia ("jokseenkin" tai "täysin" toista mieltä olevien yhteisosuus 18,5 %), kuin niillä, jotka eivät kertomansa mukaan olleet nähneet teemasta uutisointia tai saaneet tietoa muuta kautta (vastaava yhteisosuus 10,5 %). Vaikuttaa siltä, että tiedon saaminen aiheesta vahvistaa mielipiteitä susivahinkojen ennaltaehkäisyyne sekä positiiviseen että negatiiviseen suuntaan.

Kaiken kaikkiaan useampi sekä tietoa saaneista että muista tutkimusalueen kansalaista näkivät kotieläinten suojaamisen kehittyneen projektin aikana parempaan kuin huonompaan suuntaan.

Kuva 37. Osuus (%) susikuntien ja muiden kuntien väestöstä vuonna 2024, joka on nähnyt uutisointia tai on muuta kautta saanut tietoa projektista ja siihen liittyvästä susikentän toiminnasta.

Kuva 38. Kotieläinten suojaamisesta tietoa saaneiden ja muiden kansalaisten suhtautuminen (%) väitteeseen, jonka mukaan kotieläinten sudelta suojaamisen toimivuus on kasvanut Suomessa viimeisen viiden vuoden aikana.

4. Pohdinta

Raportin johdannossa kuvasimme SusiLIFE-projektin viime vuosien susikannan hoidon toimintaympäristöä ja sen muutoksia Suomessa, ja esitimme kysymyksen, johon pyrimme vastaamaan: miten kansalaiset ovat viime vuodet kokeneet? Vaikka käsitelimme edellisessä osiossa melko yleisellä tasolla kansalaisten erilaisten tunteiden, uskomusten ja vaikutusten sekä vaikutusvallan jakautumista, antaa jo se eväitä vastata tähän kysymykseen.

Tämän seurantaraportin teemat ja kysymyksen asetellut pohjaavat vuonna 2020 toteutettuun vastaavaan tiedonkeruuseen (Pellikka & Hiedanpää 2020). Vuoden 2020 jälkeen susikanta on kasvanut, olemme käyneet läpi maailmanlaajuisen koronapandemian ja sodan syttymisen Euroopassa. Suden kohtaamisen pelko koetaan väestössä paljolti samoin kuin ennenkin. Suden kohtaamista pelätään edelleen vähemmän kuin karhua ja punkkeja.

Niin ikään suden kohtaamisen elämyksetkin ovat lähes samaa tasoa kuin 5 vuotta sitten, ja edelleen esimerkiksi oravan, jäniksen ja ilveksen kohtaaminen koettaisiin suurempana elämyksenä kuin suden kohtaaminen. Kun myös vanhempien huolen kantaminen lapsistaan suden suhteen on säilynyt liki samalla tasolla, havainnollistaa tulos siltä, miten tuntemisen tavat näyttävät meissä ihmisissä olevan hyvin pysyviä. Tämän havainnon tekemistä osaltaan edisti se, että mittaaminen tapahtui samoin kysymyksiin ja vastausasteikoin, ja samansuuruisella otoksella samasta perusjoukosta (tässä: sitä edustavasta internetpaneelistä). Lähitulevaisuudessa toteutettava uusi kyselykierros auttaisi täsmentämään kuvaa tilanteen kehityksestä.

Suden läsnäolo vaikuttaa koiranomistajiin sekä tuotanto- ja kotieläinten pitäjiin, jotka pyrkivät sopeutumaan tilanteeseen erilaisin varotoimin (Pellikka ym. 2021). Tulosten mukaan runsas puoli miljoonaa koiran kanssa metsissä liikkujaa, ja lähes 629 000 tuotanto- tai seuraeläinten omistajaa yöaikaan, kantaa susista vähintään pientä huolta. Ainakin osin voi susikunnissa tapahtunutta yöaikaisen huolen osittaista hälvenemistä vuosien välillä selittää SusiLIFE-projektin ja muiden toimijoiden neuvonta ja viestintä vahinkojen ennaltaehkäisyn keinoista. Vaikeampaa on arvioida, mikä selittää muiden luontoaktiiviteettien paitsi metsästyksen osalta sitä, että suden vaikutus toimintaan katsotaan useammin vähäisemmäksi (samalla kun susikanta on kasvanut), vaikka toki edelleen suden vaikutuksen kokijoita on runsaasti, esimerkiksi 178 000 ulkoilijaa.

Jo edelliset kyselyt ovat viitanneet kansalaisten kohtuullisen hyvään suden perusbiologian tuntemukseen, mutta myös uskomukseen, että suden käyttäytyminen on muuttunut arvaamattommaksi. Näkemys on hieman edellisestä mittauksesta lieventynyt paitsi ääripäiden (täysin samaa mieltä tai täysin eri mieltä) suhteen. Arvaamattomuuteen uskotaan vahvimmin susikunnissa. Uskomus suden ihmisarkuuden menettämisestä ilman eläinten karkottamisia tai metsästystä ei ole muuttunut vuosien välillä, mutta vahvin usko pelkkien ääni- tai valokarkotimien kykyyn muuttaa susien käyttäytymistä on tulosten mukaan hieman heikentynyt, vaikka edelleen enemmistö väestöstä keinon toimivuuteen uskoo.

Susivahinkojen ennaltaehkäisyn kehittymiseen viimeisen viiden vuoden aikana muutenkin uskotaan verrattain yleisesti. Myös suden suojelua tuetaan väestössä enemmän kuin sitä vastustetaan. Tämä ei kuitenkaan näytä poissulkevan sitä, että myös suden metsästystä haluttaisiin lisätä. Enemmistö väestöstä myös vähintään pieneltä osin hyväksyy susien laittoman tappamisen – ja hyvin samantasoisesti kuin viisi vuotta sitten. Hieman yllättävää on, että laittoman sudenpyynnin tuki on säilynyt, vaikka susivahinkojen ennaltaehkäisyn katsotaan samaan aikaan

menneen eteenpäin, Itä-Suomen poliisilaitos ja Metsähallitus ovat tehneet näkyvää valvontatyötä ja poliisin tiedonjakoon luotetaan aiempaa enemmän. Tilannetta selittää ehkä osin muun muassa suden leviäminen uusille alueille ja laillisen pyynnin rajalliset mahdollisuudet (susikannan kasvamisesta huolimatta).

Vuoden 2020 kyselyn tulosten tapaan moni kokee edelleen paikallisen vaikutusvallan susiasioihin, ja ehkä erityisesti metsästystä koskeviin asioihin, liian pieneksi, sekä EU:n vaikutuksen liian suureksi. Tämäkin näkemys (asenne) vaikuttaa varsin pysyvältä. Tämä tulkinta, kuten muutkin tämän raportin tuloksisten tulkinnat, olisi hyvä testata yksityiskohtaisemmalla analyysillä tästä teemasta. Suurimpana vallankäyttäjänä on pidetty aiemmin, ja pidetään edelleen, Suomen riistakeskusta ja maa- ja metsätalousministeriöitä. Luonnonvarakeskusta, riistahallintoa ja poliisia eli useita SusiLIFE-projektin partnereita edustaneita organisaatioita pidetään kaikkein luotettavimpina tiedonlähteinä – vieläkin luotettavampana kuin tiedotusvälineitä. Luottamuksen korkea taso on hyvä lähtökohta yhteistyölle, neuvonnalle ja oppimiselle.

SusiLIFE-projektin toimintakenttä ja -muodot ovat saaneet medioiden kautta enemmän näkyvyyttä ja väestössä tunnettuutta kuin itse projekti. Tulos on projektiviestinnän strategisten tavoitteiden mukainen – toiminta on olennaisempaa kuin projektin brändi. Tässä selvityksessä käytetty alueosite ”susikunnat” pyrki tavoittamaan kohdennetusti niiden asukkaiden äänen, jotka jakavat ympäristönsä suden kanssa. Tulosten mukaan projektin toimintamuodoista on käyty eniten keskustelua ja nähty uutisointia, mikä viittaa siihen, että tiedolle on ollut alueella tarvetta, ja että toimintaa on pystytty kohdentamaan sinne, missä sille on ehkä eniten tarvetta.

5. Viitteet

- Bixler, R.D., Floyd, M.F. & Hammitt, W.E. 1995. Feared stimuli are expected in specific situations: The use of situationalism and fear expectancy in a self-report measurement of fears. *Journal of clinical psychology* 51(4): 544–547.
- Dressel, S., Sandström, C. & Ericsson, G. 2015. A meta-analysis of studies on attitudes toward bears and wolves across Europe 1976–2012. *Conservation Biology* 29(2): 565–574.
- Hiedanpää, J. & Bromley, D.W. 2018. *Environmental Heresies: The Quest for Reasonable*. Palgrave.
- Pellikka, J. & Hiedanpää, J. 2020. Kansalaisten susisuhde. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 56/2020. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 30 s.
- Pohja-Mykrä & Kurki 2013. Suurpetopolitiikka kriisissä: salakaadot ja yhteisön tuki. Raportteja 98. Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti.
- Muhonen, S. & Pellikka, J. 2023. Suteen liittyvä vuorovaikutus ja sen kehittäminen. *Suomen Riista* 69: 34–59.
- Røskaft, E., Bjerke, T., Kaltenborn, B., Linnell, J.D. & Andersen, R. 2003. Patterns of self-reported fear towards large carnivores among the Norwegian public. *Evolution and human behavior* 24(3): 184–198.
- Tilastokeskus 2024. Väestön koulutus rakenne. <https://stat.fi/tilasto/vkour#cubes> Viitattu 1.12.2024.
- Valtioneuvoston asetus 479/2024. Valtioneuvoston asetus metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. Voimaantulo 12.7.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2024/20240479>. Viitattu 1.12.2024.
- Valtonen, M., Heikkinen, S., Johansson, H., Härkälä, A., Helle, I., Mäntyniemi, S. & Kojola, I. 2024. Susikanta Suomessa maaliskuussa 2024. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 54/2024. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 41 s.

Liitteet

Liite 1. Kansalaisten ennakoiteja siitä, kuinka paljon nauttivat (%) suden kohtaamisesta metsässä.

	vuosi 2020¹	vuosi 2024²
En nauti	53.94	50.80
Nautin vähän	10.41	11.27
Nautin jonkin verran	10.36	12.20
Nautin paljon	8.41	7.20
Nautin todella paljon	5.28	5.32
En osaa sanoa	11.60	13.21

¹ n = 2000; suurin virhemarginaali 2,1 %

² n = 2000; suurin virhemarginaali 2,2 %

Liite 2a. Kansalaisten ennakoiteja siitä, kuinka paljon pelkäisivät (%) suden kohtaamista metsässä.

	vuosi 2020¹	vuosi 2024²	Susikunnat (2024)³	Muut kun- nat (2024)⁴
En pelkää	19.83	18.10	15.1	19.4
Pelkään vähän	19.92	21.24	19.4	22.0
Pelkään jonkin verran	21.42	22.54	23.0	22.3
Pelkään paljon	15.91	16.28	19.1	15.1
Pelkään erittäin paljon	18.97	18.58	20.7	17.7
En osaa sanoa	3.96	3.27	2.70	3.50

¹ n = 2000; suurin virhemarginaali 1,9 %

² n = 2000; suurin virhemarginaali 1,9 %

³ n = 1000; suurin virhemarginaali 2,8 %

⁴ n = 1000; suurin virhemarginaali 2,7 %

Liite 2b. Kansalaisten ennakoiteja siitä, kuinka paljon pelkäisivät (%) karhun kohtaamista metsässä (verro-kiksi sudelle).

	vuosi 2020¹	vuosi 2024²
En pelkää	14.2	12.4
Pelkään vähän	17.2	20.3
Pelkään jonkin verran	22.6	20.9
Pelkään paljon	17.8	19.9
Pelkään erittäin paljon	24.7	23.6
En osaa sanoa	3.6	3.0

¹ n = 2000; suurin virhemarginaali 1,9 %

² n = 2000; suurin virhemarginaali 1,9 %

Liite 3. Uskomuksia sudesta vuonna 2024.

Väite:	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
Susi on eläimenä arvaamaton	3.96	16.59	15.7	28.55	26.46	8.73
Susi voi menettää luontaisen ihmisarkuutensa, jos sen ei ole syytä pelätä ihmistä	2.05	7.02	12.56	35.68	30.96	11.72
Ihmisarkuutensa jo liiaksi menettäneitä susia on Suomessa paljon	4.57	12.21	21.67	26.13	14.05	21.35
Suden karkottaminen ääni- ja valopelotteilla ja yhdistettynä kipuun voi muuttaa suden käyttäytymistä	2.6	5.78	17.94	32.86	17.11	23.71
Ihmisten järjestämällä haaskaruokinnolla voidaan vähentää suden ihmisarkuutta	1.89	5.61	16.41	36.34	21.2	18.55

n = 2000; suurin virhemarginaali 2,2 %

Liite 4a. Kysymys: "Missä määrin koet seuraavat seikat riskeiksi lapsellenne?". Huomaa, että osuudet koskevat vain alle 15-vuotiaiden lasten vanhempien näkemyksiä vuonna 2024.

Missä määrin riski (2024)?	Vieraat ihmiset	Sairaudet	Tapa- turmat	Veden- vara- joutumi- nen	Tieliikenne- onnettomuu- det	Koirat	Karhut	Sudet
ei lainkaan (%)	2.70	3.00	1.80	4.30	1.60	30.2	36.5	32.8
pienessä määrin (%)	23.3	23.4	17.6	29.8	17.0	41.2	36.6	33.2
kohtalaisessa määrin (%)	37.9	44.0	44.7	41.9	44.7	22.0	14.8	18.5
suuressa määrin (%)	26.8	21.9	27.2	16.5	26.3	5.40	6.50	9.80
erittäin suuressa määrin (%)	9.30	7.80	8.60	7.60	10.5	1.20	5.50	5.70

n = 408; suurin virhemarginaali 5,0 %

Liite 4b. Kysymyksen: "Missä määrin koet seuraavat seikat riskeiksi lapsellenne?" suttu koskevat jakaumat vuosina 2020 ja 2024 koko tutkimusalueella sekä ositteittain. Huomaa, että osuudet koskevat vain alle 15-vuotiaiden lasten vanhempien näkemyksiä.

Missä määrin riski (2024)?	vuosi 2020 ¹	vuosi 2024 ²	Susi-kunnat (2020) ³	Susi-kunnat (2024) ⁴	Muut kunnat (2020) ⁵	Muut kunnat (2024) ⁶
ei lainkaan (%)	34.8	32.8	26.24	33.79	36.05	32.41
pienessä määrin (%)	34.3	33.2	31.17	37.31	34.76	31.56
kohtalaisessa määrin (%)	15.7	18.5	24.66	14.47	14.35	20.12
suuressa määrin (%)	8.50	9.80	11.71	10.73	8.03	9.47
erittäin suuressa määrin (%)	6.70	5.70	6.22	3.70	6.81	6.45

¹ n = 426; suurin virhemarginaali 1,9 %

² n = 408; suurin virhemarginaali 1,9 %

³ n = 215; suurin virhemarginaali 6,6 %

⁴ n = 204; suurin virhemarginaali 7,0 %

⁵ n = 211; suurin virhemarginaali 6,9 %

⁶ n = 204; Suurin virhemarginaali 6,9 %

Liite 5. Kysymys: "Missä määrin koet sudet riskeiksi sinun tai taloutenne tuotanto- tai seura-eläimille yöaikaan pihapiirissäsi tai laitumillasi?"

Missä määrin riski (2024)?	vuosi 2020 ¹	vuosi 2024 ²	Susi-kunnat (2020) ³	Susi-kunnat (2024) ⁴	Muut kunnat (2020) ⁵	Muut kunnat (2024) ⁶
ei lainkaan (%)	59.00	58.51	42.44	57.01	61.88	59.23
pienessä määrin (%)	21.42	18.74	22.6	18.44	21.21	18.88
kohtalaisessa määrin (%)	10.95	13.98	16.73	14.03	9.94	13.95
suuressa määrin (%)	5.50	5.72	11.64	7.89	4.43	4.67
erittäin suuressa määrin (%)	3.14	3.06	6.60	2.63	2.54	3.27

¹ n = 817; suurin virhemarginaali 3,5 %

² n = 715; suurin virhemarginaali 3,6 %

³ n = 433; suurin virhemarginaali 4,8 %

⁴ n = 387; suurin virhemarginaali 5,0 %

⁵ n = 384; suurin virhemarginaali 4,9 %

⁶ n = 328; Suurin virhemarginaali 5,4 %

Liite 6a. Kysymys: "Missä määrin koet seuraavat seikat riskeiksi koirallenne sen ollessa kytke-mättömänä irti metsässä tai metsällä?". Huomaa, että osuudet koskevat vain sellaisia koiran kanssa lenkkeileitä tai ulkoilleita henkilöitä, joiden koira on ollut vapaana metsässä vuosien 2023 ja 2024 aikana alueella, joilla on ollut (tai on voinut olla) susia.

Missä määrin riski (2024)?	vilkas tie	rautatie	heikot jäät	muut koirat	sudet
ei lainkaan (%)	7.10	29.51	16.54	14.03	15.48
pienessä määrin (%)	15.53	23.05	28.09	36.39	32.57
kohtalaisessa määrin (%)	32.04	24.32	25.87	31.24	22.73
suuressa määrin (%)	33.99	13.71	21.32	14.21	14.40
erittäin suuressa määrin (%)	11.34	9.41	8.18	4.14	14.82

n = 300; suurin virhemarginaali 5,7 %

Liite 6b. Vuosien 2020 ja 2024 susiriskin kokemus (%) koiraa ulkoiluttaneilla (kysymys sama kuin 6a).

Missä määrin riski	Sudet (2020) ¹	Sudet (2024) ²
ei lainkaan (%)	24.3	15.5
pienessä määrin (%)	32.6	32.6
kohtalaisessa määrin (%)	20.4	22.7
suuressa määrin (%)	12.3	14.4
erittäin suuressa määrin (%)	10.4	14.8

¹ n = 394; suurin virhemarginaali 4,7 %

² n = 300; suurin virhemarginaali 5,7 %

Liite 7. Osuus luontoaktiiviteettien harjoittajista vuosina 2020 ja 2024, jotka raportoivat su-della olevan vaikutusta siihen, miten tai missä he ovat sitä harjoittaneet.

Luontoaktiiviteetti, johon vaikutusta:	Vuosi 2020 ¹	Vuosi 2024 ²
Marjastus, sienestys tai kasvien keräily (%)	8.41	5.28
Metsästys (%)	16.1	25.5
Luontokuvaus tai – maalaus (%)	4.97	3.29
Lintujen tarkkailu, laskenta, merkintä tai ruokinta luonto-ympäristöissä (%)	4.51	2.01
Ulkoilu vakinaiselta tai vapaa-ajan asunnolta käsin (%)	6.79	4.83

¹ Aineistossa keräilijöitä (marjastus ym.) 754, metsästyksen osallistuneita 138, luontokuvaajia ym. 570, lintujen tarkkailijoita 834, ja ulkoilijoita 804. Suurin virhemarginaali 6,3 % (metsästys).

² Aineistossa keräilijöitä (marjastus ym.) 634, metsästyksen osallistuneita 86, luontokuvaajia, luontoa valokuvan-neita ym. 454, lintujen tarkkailijoita 734, ja ulkoilijoita 696. Suurin virhemarginaali 8,1 % (metsästys).

Liite 8. Laittomuuden tuki vuonna 2024. Vastaajille esitetty kysymys: "Missä määrin hyväksyt susien laittoman tappamisen seuraavissa tilanteissa?"

	1 en lain- kaan	2	3	4	5	6	7 täysin	EOS
Sudet ovat riski ihmis- ten turvallisuudelle, vaikka mitään vahinkoja ei ole tapahtunut	24.73	10.75	10.38	15.7	12.69	6.33	6.50	12.92
Sudet ovat riski eläi- mille (esim. koirille), vaikka mitään vahinkoja ei ole tapahtunut	23.92	10.64	10.07	13.47	12.61	8.27	9.86	11.15
Susi saalistaa riista- eläimiä, joita on ahke- ralla ruokinnalla hoi- dettu	24.11	8.34	8.95	15.3	13.18	7.54	7.41	15.18
Poliisi ei pidä riittävästi huolta susialueiden ih- misten turvallisuudesta	19.9	10.01	10.53	16.31	10.65	5.6	6.96	20.06
Suurpetojen suojelua korostavaa EU-säänte- lyä vastustetaan	24.29	8.72	7.41	15.53	8.54	5.38	6.80	23.33
Suden lailliseen kaata- miseen tarvittavia poik- keuslupia myönnetään liian tiukoilla perusteilla	22.14	9.73	9.87	13.21	11.14	6.32	8.41	19.18
Susia koetaan olevan liian paljon, mutta lailli- sia lupia ei saada lain- kaan	24.31	9.7	8.97	13.65	11.56	5.76	7.74	18.32
Sudet voivat menettää ihmisarkuutensa, jos niitä ei metsästetä lain- kaan	21.63	9.12	7.61	14.99	11.55	6.69	8.10	20.31

n = 2000; suurin virhemarginaali 2,0 %

Liite 9. Luottamus eri tietolähteisiin vuonna 2024.

	Ei lain- kaan luot- tettava	Hieman luotet- tava	Ei kum- paakaan	Melko luotet- tava	Erittäin luotet- tava	En osaa sanoa
DNA-analyysit harrastajien maastosta keräämillä susinäytteillä	0.87	3.77	10.34	50.02	23.2	11.8
Jälkihavainnot koulutettujen metsästäjien kirjaamina	1	5.29	13.4	56.02	14.49	9.81
Oman kaupungin/kunnan paikallislehti	2.96	10.19	22.95	46.88	8.72	8.3
YLE uutiset (TV, radio)	2.65	5.95	13.16	47.88	25.18	5.17
MTV3:n uutiset	2.35	8.26	18.36	48.91	16.4	5.73
Maaseudun Tulevaisuus	2.44	8.45	18.98	39.55	15.57	15.01
Iltapäivälehdet (Ilta-Sanomat, Iltalehti)	8.02	21.49	28.84	29	5.16	7.49
Sosiaalinen media (facebook, X, Instagram, Tiktok)	16.94	32.79	27.37	11.32	2.19	9.38
Riistaviranomaiset (Suomen riistakeskus, MMM)	1.28	3.32	9.17	37.4	41.07	7.76
Luonnonvarakeskus (Luke)	1.75	3.57	7.58	38.6	40.72	7.79
Poliisi	1.55	2.78	10.94	38.6	40.17	5.96
Metsästäjäjärjestöt	3.51	7.79	12.87	39.51	28.75	7.58
Luontojärjestöt	3.95	8.26	15.83	41.24	23.24	7.48
Kansanedustajat	16.64	25.08	34.2	12.89	1.77	9.41

n = 2000; suurin virhemarginaali 2,2 %

Liite 10. Eri toimijoiden koettu vaikutusvalta susiasioissa vuonna 2024.

	Pieni	Melko pieni	Kohta- lainen	Suuri	En osaa sanoa
Suomen riistakeskus ja MMM (%)	3.51	11.38	35.70	32.38	17.02
Luonnonvarakeskus (%)	3.68	15.10	40.79	18.70	21.74
Paikalliset riistanhoitoyhdistykset (%)	5.37	22.32	40.90	15.26	16.16
Metsästäjäjärjestöt (%)	5.73	20.23	39.20	18.08	16.76
Luontojärjestöt (%)	6.22	22.11	35.92	18.05	17.70
Poliisi (%)	6.44	21.92	37.57	16.84	17.22
EU (%)	7.85	15.41	30.18	24.61	21.95
Susialueiden asukkaat (%)	20.16	33.84	23.18	4.68	18.14

n = 2000; suurin virhemarginaali 2,2 %

Liite 11. Suhtautuminen (%) sudensuojeluun vuosina 2021 ja 2024.

Vuosi	1 = vastustan voimakkaasti	2	3	4 = neutraali	5	6	7 = Tuen voimakkaasti
2021 ¹	11.3	5.80	10.2	32.0	15.1	10.8	14.7
2024 ²	7.50	5.50	10.9	29.5	18.2	12.4	16.0

¹ n = 1000; Suurin virhemarginaali 2,9 %² n = 2000; Suurin virhemarginaali 2,0 %**Liite 12.** SusiLIFE-projektin ja sen toimintakentän tunnettuus vuonna 2024.

On kuullut jotain kautta/ nähnyt uutisointia	%-kyllä
SusiLIFE-hanke (ei tunne sisältöä)	24.9
SusiLIFE-hankkeesta (tuntee sisältöä)	1.0
DNA-näytekeräyksestä	19.6
Kotieläimien suojauskeinoista	48.0
Petoyhdyshenkilötoiminnasta	44.1
Poliisin ja erätarkastajan yhteisestä susipartiosta	20.7
Reviiriyhteistyöryhmistä	12.9

n = 2000; suurin virhemarginaali 2,2 %

**Löydät meidät
verkosta**

luke.fi

Luonnonvarakeskus (Luke) Latokartanonkaari 9, 00790 Helsinki